

“Bizim hər bir qələbəmiz Ermənistanın faciəsidir”

İLHAM ƏLİYEV: “ƏN BÖYÜK UĞUR O VAXT OLACAQ Kİ, AZƏRBAYCAN BAYRAĞI ŞUŞADA VƏ XANKƏNDİDƏ DALĞALANACAQ”

“Məcburi köçkünlərin yerləşdirilməsi üçün Neft Fondundan rekord məbləğ — 300 milyon manat nəzərdə tutulub. Bu vəsaitlə yeni qəsəbələr salınır”. APA-nın məlumatına görə, bunu Nazirlər Kabinetinin son 9 ayın yekunlarına həsr olunmuş iclasında Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev deyib. Ölkə başçısı bildirib ki, gələcək il də ən azı bu səviyyədə vəsait ayrılmalıdır: “300 milyon manat böyük məbləğdir və gələcək il də köçkünlərin yerləşdirilməsi, onların yaşayış səviyyəsinin yaxşılaşdırılması üçün böyük tədbirlər görülməlidir. Hələ ki, ağır vəziyyətdə yaşayan köçkünlər var. Əlbəttə, “çadır şəhərciyi” anlayışı artıq 5 ildir ki, silinib. Ancaq uşaq bağçalarında, hərbi hissələrin ərazilərində, ya-taşxanalarda kifayət qədər çox köçkün yaşayır. Biz həm onların vəziyyətini yüngülləşdirəcəyik”. Ölkə başçısı bildirib ki, uşaq bağçalarının tikintisinə də xüsusi diqqət yetiriləcək.

İnfrastruktur layihələri arasında qazlaşdırma, kənd yolları, içməli su, kanalizasiya xətlərinin çəkilməsi prioritet təşkil etdiyini deyən ölkə başçısı elektrik xətlərinin çəkilişi məsələlərinə də xüsusi diqqət ayrılmasını vacibliyini vurğulayıb. Onun sözlərinə görə, bölgələrdə paylayıcı xətlərin bir çox hallarda istənilən səviyyədə olmaması problemlər yaradır: “Hökumətə tapşırıram ki, konkret program təşkil edilsin. İnvestisiya Programında bölgələrin paylayıcı xətlərinin bərpası, yenidən qurulması məsələsi də ayrıca maddə ilə öz əksini tapmalıdır”.

Ərzaq təhlükəsizliyi ilə bağlı məsələyə toxunan prezident bunun daim diqqət mərkəzində olduğunu deyib: “Əsas ərzaq məhsullarının istehlakı yüz faiz Azərbaycanda istehsal olunan mallar hesabına təmin edilməlidir. Biz buna yaxın, bəzi mövqelər üzrə bunu əldə etməmişik, bəzi istiqamətlər üzrə artıq hədəfə yaxınlaşırıq”.

Bu il Sahibkarlığa Kömək Milli

Fondunun xətti ilə 200 milyon manat güzəştli kreditlər nəzərdə tutulduğunu deyən ölkə başçısı gələcək il bu məbləğin üç yüz milyon manat təşkil edəcəyini də bildirib. “İri fermer təsərrüfatlarının yaradılması ilə bağlı verilən göstərişlər yerinə yetirilir. Artıq iki böyük layihə icra edilməkdədir — biri Ağcabədi rayonunda, digəri Beyləqan rayonunda. İki sahənin ümumi ölçüləri beş min hektara yaxındır. Bu, yeni bir yanaşmadır və bu barədə biz dəfələrlə danışıyıq. Şadam ki, artıq bu məsələ reallaşır” deyən prezident növbəti illər ərzində buğda

sahəsindəki tələbatın tamamilə daxili resurslar hesabına ödənilməsinin qarşısına məqsəd qoyulduğunu söyləyib: “Hansısa ölkədə bir il quraqlıq olur, bir il taxıl yığımları aşağı düşür. İstər-istəməz bu, istehlak qiymətlərinə təsir edir və bizim vətəndaşlar da ondan sonra bunun əziyyətini çəkirlər. İndi dünyada buğdanın qiyməti böyük dərəcədə artıb. Çünki ənənəvi ixracatçı ölkələrdə istehsal kəskin şəkildə aşağı düşmüşdü, qıtlıq vardı, quraqlıq olmuşdu. Bu, istər-istəməz qiymətlərin qalxmasına gətirib çıxarır. Bir neçə il budan əv-

vəl də biz eyni vəziyyətlə üzləşmişdik. İmzalanmış kontraktlar var idi ki, biz taxıl, buğdanı o kontraktlar əsasında götürməli idik, artıq icra edilməmişdi, çünki bəzi ölkələr ixracata qadağa qoymuşdular. Biz bu asılılıqda üzümüzü atmalıyıq, necə ki, bütün başqa sahələrdə asılılıq azaldırıq, bu sahədə də bunu etməliyik”.

Prezident gələcək ilin büdcə xərclərinin təxminən 20 milyard manat səviyyəsində gözləndiyini deyib: “İcmal büdcə isə 30 milyard dollardan da böyük ola bilər.

Ardi 3-cü sah.

Hulusi Kılıç Türkiyə Xarici İşlər Nazirliyində yüksək vəzifəyə təyin olunub

Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri Hulusi Kılıç ölkəsinin Xarici İşlər Nazirliyində (XİN) yüksək vəzifəyə təyin edilib. APA-nın məlumatına görə, bundan sonra H. Kılıç Türkiyə XİN-də Afrika ölkələri üzrə məsul şöbə müdiri vəzifəsində çalışacaq. Hulusi Kılıç özü APA-yə açıqlamasında məlumatı təsdiqləyib. Qeyd edək ki, H. Kılıçın Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri səlahiyyətləri bu il başa çatıb və o, ölkəsinə qayıdıb.

Gürcüstan hökuməti istefaya gedib

Gürcüstan prezidenti Mixail Saakaşvili hökumətin istefaya getməsi barədə ərizəni imzalayıb. APA-nın verdiyi xəbərə görə, yeni hökumətin seçilməsinə qədər o hökumət başçısı vəzifəsini icra edəcək. Yeni hökumətin tərkibi parlamentə Konstitusiyada müəyyən olunmuş vaxta təqdim olunacaq.

Cəbhədə atəşkəs pozulub

Azərbaycan-Ermənistan qoşunlarının təmas xəttində atəşkəs pozulub. Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən 525.az-a verilən məlumata görə, erməni silahlı bölmələri dünən və bu gecə Ermənistanın Noyemberyan rayonunun Berekamavan kəndində, Goranboy rayonunun işğal olunmuş Tapqaraqoyunlu və Törtər rayonunun Çiləbürt kəndləri yaxınlığında yerləşən mövqelərdən atəşkəs rejimini pozublar. Düşmən cavab atəşi ilə susdurulub.

“Səhər” telekanalına Azərbaycanla bağlı xəbərlərdə diqqətli olmaq tapşırığı verilməyib

“SƏFİRLƏ ƏLAQƏ SAXLAMAQ VƏ BUNU DƏQİQLƏŞDİRMƏK HƏLƏLİK MÜMKÜN OLMAYIB”

“İrən Azərbaycanca yeni təyin olunan səfiri Möhsün Park A-nın istinadən yayılan xəbərdə bildirilib ki, İrən Ali Təhlükəsizlik Şurası Beynəlxalq “Səhər” Televiziya Kanalına Azərbaycanla bağlı xəbərlərdə diqqətli olmaq və belə verilişləri hazırlamaqdan çəkinmək haqda qərar verib. Əslində səfirin belə açıqlama verib verməməsinin nə dərəcədə haqiqətə uyğun olub-olmamasını deyə bilmərəm. Çünki səfirə əlaqə saxlamaq və bunu dəqiqləşdirmək mümkün olmayıb. Bundan başqa Ali Təhlükəsizlik Şurasından da bizə belə bir rəsmi sənəd daxil olmayıb.” Bu açıqlamanı APA-yə İrən Beynəlxalq “Səhər” Televiziya Kanalının Azərbaycan bölməsinin rəhbəri Borhan Hekməti deyib. O bildirib ki, İranda din xadimlərinə, imam cümələrinə hansı-

sa hadisə ilə bağlı danışmaq məhduddiyyət qoymaq çox çətin məsələdir, hətta mümkün deyil: “Düzdür, vaxtilə Azərbaycanda olan bəzi məsələlərə dair tənqidi sətirlərimiz olub, bu gün də belə açıqlamalar olur. İrən özündə belə təhlükəsizlik məsələlərinə xələl gətirə biləcək xəbərlər mətbuatda yayılır. Rəsmi qurumların etirazına baxmayaraq, bunun qarşısını almaq mümkün olmur”.

B. Hekməti qeyd edib ki, onlar Azərbaycanla bağlı verdikləri xəbərləri Azərbaycan mətbuatından götürürlər: “Bu iki ölkə bir-birinə o qədər yaxındır ki, nə azərbaycanlılara İrən haqda danışmaq, nə də ki, iranlılara Azərbaycan haqda danışmaq qadağa qoymaq olar. Bu, mümkün olacaq məsələ deyil. O ki qaldı “Səhər” kanalının siyasi verilişlər verməsinə qadağa qoyulması kimi fikirlərə, bunun da mümkün olma ehtimalı çox aşağıdır. İndiki dünyada televiziya kanallarına siyasi xəbərlər verməməklə bağlı qadağa qoyulması başa düşülən olmaz. “Səhər” kanalında Azərbaycanla bağlı tənqidi verilişlər deyil, Azərbaycanın xeyrinə olan proqramlar da yer alır”. Qeyd edək ki, İrən Azərbaycanca yeni təyin olunmuş səfiri Möhsün Pak Ayin Şorqi Azərbaycan əyalətinin rəsmiləri ilə görüşü zamanı deyib ki, İrən Beynəlxalq “Səhər” Televiziya Kanalı artıq siyasi yönümlü verilişlər hazırlamayacaq. Bu qararı İrən Ali Milli Təhlükəsizlik Şurası verib. Telekanal yalnız mədəni və ictimai verilişlər hazırlaya biləcək. Səfir etiraf edib ki, kanala qadağa rəsmi Bakının tələbləri əsasında tətbiq olunub.

Andrey Rixter: “Azərbaycanda jurnalistikanın böyük potensialı var”

“Harada iqtisadi inkişaf varsa, orada bir çox sahələrlə yanaşı, jurnalistika da inkişaf edir. Azərbaycanda jurnalistikanın böyük potensialı var”. APA-nın Gürcüstan bürosunun məlumatına görə, bunu jurnalistlərin açıqlamasında ATƏT-in media azadlığı üzrə nümayəndəliyinin büro direktoru Andrey Rixter deyib. O bildirib ki, Azərbaycan jurnalistikasında problemlər də var: “Bu problemlərdən biri odur ki,

dünyada həyata keçirilən yeniliklər Azərbaycanda nəşr olunan qəzetlərdə istifadə olunmur. Düşünürəm ki, ölkədə olan potensialı yeni texnologiyaları birləşdirsək, bu, jurnalistikaya yeni impuls verə bilər” A. Rixter Cənubi Qafqazda söz azadlığının olub-olmadığı haqda sualı belə cavablandırıb: “Prinsiplə götürsək, var. Lakin onun böyük problemləri də var”.

Nobel mükafatı Çin yazıçısına verildi

Bu il ədəbiyyat üzrə Nobel mükafatı Çin yazıçısı Mo Yan-a verilib. APA-nın məlumatına görə, münisiflər heyəti Mo Yanın ədəbi nümunələrini Folkner və Markesin əsərləri ilə müqayisə edərək qeyd edib ki, nasir öz yaradıcılığında qədim Çin ədəbiyyatı və folklor ənənələrinə söykənir. Qeyd edək ki, ədəbiyyat üzrə Nobel mükafatı ilk dəfədir ki, Çin vətəndaşına verilir. 2000-ci ildə bu mükafat Qao Sintszyana verilib, lakin o çinli olsa da, Fransa vətəndaşdır. 57 yaşlı Mo Yan Honkonq Açıq Universitetinin filologiya

doktorudur. Əsl adı Quan Moe olan yazıçının təxəllüsünün mənası “Sus” deməkdir. Nobel mükafatının maddi dəyəri

1,1 milyon dollardır. Bukmeklər yapon Xaruki Murakami-ni favorit saysalar da, mükafat çinli yazıçıya verilib

GUAM Xarici İşlər Nazirləri Şurası Bəyannamə qəbul edib

Dünya Kiyevdə GUAM Xarici İşlər Nazirləri Şurasının təşkilatın yaradılmasının 15 illiyinə həsr olunmuş növbədən-konar iclası keçirilib. APA-nın məlumatına görə, iclasda Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədov Gürcüstan xarici işlər nazirinin müavini David Calaqaniya, Moldovanın xarici işlər və Avropaya inteqrasiya naziri Y. Lyanke, Ukrayna-

nanın xarici işlər naziri Konstantin Qrişenko, GUAM-ın baş katibi Valeri Çeçelavili iştirak ediblər XİN Şurası təşkilatın inkişafı ilə bağlı məsələləri müzakirə edib. Qeyd olunub ki, GUAM regional qarşılıqlı fəaliyyətin inkişafında böyük rol oynayır. İclasda GUAM-ın tərəfdaşları olan ABŞ və Yaponiyanın səfirləri, həmçinin Avropa Komissiyasının Ukrayna-

dakı nümayəndəliyinin rəhbəri iştirak ediblər. Tədbirin sonunda Bəyannamə qəbul olunub. Toplantıdan sonra GUAM Kətibliyində GUAM musiqi mədəniyyəti gecəsi keçirilib. Tədbirə Ukraynada akkredito olunmuş diplomatik korpusun nümayəndələri, Ukrayna Xarici İşlər Nazirliyinin və digər nazirliklərin təmsilçiləri dəvət olunublar.

Pan Ki Mun: “Yer üzərində qızlar hər gün ayrı-seçkilik, zorakılıqla üzləşirlər”

“Yer üzərində qızlar hər gün ayrı-seçkilik, zorakılıq və sui-istifadə ilə üzləşirlər. Bu həyəcən doğuran gerçəklik qızlara daha çox səlahiyyətlərin verilməsinə və onların insan haqlarının təmin olunmasına vacibliyini vurğulamaq məqsədi daşıyan yeni qlobal Beynəlxalq Qız Övladı Günü-nə əsas yaradır”. BMT-nin Bakı ofisində APA-yə verilən məlumatla görə, bu barədə BMT baş katibi Pan Ki Mun Beynəlxalq Qız Övladı Günü münasibətilə müraicətində bildirib.

Baş katib vurğulayıb ki, qızlarla bağlı həyata keçirilən layihələrə sərməyə qoyulması mənafe bəzərdir — fundamental ədalət və bərabərlik məsələsidir və həmçinin, Qadınlara

Qarşı Bütün Növ Ayrı-Seçkilik Aradan Qaldırılması və Uşaq Hüquqları üzrə Konvensiyalara əsasən bir öhdəlikdir. Bu həm də Minilliyin İnkişaf Məqsədlərinə nail olmaqda, iqtisadi artımda tərəqqi, dinc və yekdil cəmiyyətlərin qurulması yolunda mühüm rol oynayır: “Bu gün, Birləşmiş Millətlər Təşkilatı diqqəti erkən nikah məsələsinə yönəldir. Dünyada iyirmi — iyirmi dörd yaş arası hər üç qadından biri — təxminən 70 milyon gənc qadın 18 yaşına çatmamış ailə qurub. Son 30 ildə ayaşlıq gəlinlərin ümumi sayının azalmasına baxmayaraq, bu çətin vəziyyət xüsusən də kənd yerlərində və ən yoxsul şəraitdə yaşayan insanlar arasında hələ də davam etməkdədir. Erkən nikah qızla-

rı imkanlardan məhrum edir. Bu onların sağlamlığını təhlükəyə atır, zorakılıq və sui-istifadəyə imkan yaradır”.

Baş katib hökumətləri, icma və din xadimlərini, vətəndaş cəmiyyətini, özəl sektor və ailələri — xüsusən də kişi və oğlanları qızların hüquqlarını, aidiyyəti olan Konvensiyaları, Pekin Bəyannaməsi və Fəaliyyət Platforması, Əhali və İnkişaf üzrə Beynəlxalq Konfransın Fəaliyyət Proqramı da daxil olmaqla müxtəlif vasitələrlə təbliğ etməyə çağırıb: “Gəlin bu ilki Beynəlxalq Qız Övladı Günü-nün mövzusu olan “mənim həyatım, mənim haqqım, erkən nikaha son” fikrini əsas tutaraq qızların gəlin deyil, qız olması uğrunda gələcəkdə gələni əsirgəməyək”.

KİV-ə Dövlət Dəstəyi Fondunun Müşahidə Şurasının növbəti iclası keçirilib

Oktyabrın 11-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun Müşahidə Şurasının növbəti iclası keçirilib. Yığıncağı Müşahidə Şurasının sədri Umud Mirzəyev açıb. İclasda 31 dekabr Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü və Yeni il münasibətilə əlaqədar növbəti fərdi jurnalist yazıları müsabiqəsinə təklif olunan mövzular və həmçinin jurnalistlərin peşəkarlığının artırılması məqsədi ilə xarici ölkələrə səfərlərin təşkil edilməsi ilə bağlı məsələlər müzakirə edilib. Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun icraçı direktoru Vüqar Səfərligündəlikdə duran məsələ-

lərlə bağlı Şura üzvlərinə məlumat verərək bildirib ki, bu gündəkdə Fond ildə 3 dəfə fərdi jurnalist yazı müsabiqəsi keçirir: “Bu cür tədbirlər jurnalist peşəkarlığının artırılması və onların maddi durumlarının yaxşılaşdırılması baxımından xüsusi əhəmiyyət kəsb edir”. Vüqar Səfərligündəlikdə duran növbəti fərdi jurnalist müsabiqəsinin 15 istiqamət üzrə keçirilməsini və bundan əlavə 15 həvəsləndirici mükafatın verilməsini təklif edib: “Əvvəllər keçirdiyimiz fərdi jurnalistlərin yazı müsabiqələrində 10 istiqamət üzrə 30 qalib müəyyənləşdirilib. Bu müsabiqədə isə istiqamətlərin sayının 15-ə çatdırılması

təklif edirik”. İcraçı direktor eyni zamanda müsabiqənin şərtlərində müəyyən dəyişikliklərin edilməsinə ehtiyac olduğunu da bildirib. Vüqar Səfərligündəlikdə duran jurnalistlərin peşəkarlığının artırılması məqsədi ilə xarici ölkələrə səfərlərin təşkilinin vacib məsələ olduğunu da Şura üzvlərinin diqqətinə çatdırıb. O qeyd edib ki, əvvəllər də Fondun təşəbbüsü ilə Türkiyə və digər ölkələrə bu cür səfərlər təşkil edilib: “Belə səfərlərin jurnalist peşəkarlığının artırılması baxımından böyük əhəmiyyəti var. Bu səbəbdən də, gələcək ay bir qrup jurnalistin Türkiyəyə və Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinə səfəri nəzərdə tutulub”. Müzakirələrdə çıxış edən Şura üzvləri irəli sürülən təklifləri dəstəklədiklərini bildiriblər. Şura üzvü Rəşad Məcid qeyd edib ki, jurnalistin müsabiqəyə təqdim etdiyi yazı onun işlədiyi mətbuat orqanında dərc edilməlidir. Müzakirələrdə çıxış edən Şura üzvləri irəli sürülən təklifləri dəyərləndirərək, müsabiqələrdə iştirak edən jurnalistlərin maarifləndirilməsi istiqamətində geniş işləri aparılmasının vacibliyini vurğulayıblar. Sonda iclasda müzakirə edilən məsələlər və səsəndirilən təkliflərə bağlı qərar qəbul olunub.

Siyəzəndə seldən sonra “Dolu”

“Azərbaycanfilm” kinostudiyasının yazıçı Aqil Abbasın ssenarisi əsasında çəkdiyi “Dolu” filminin respublikamızın rayonlarında nümayişi davam etdirilir. Çəkiliş qrupu Siyəzən rayonuna günorta saat 13 radələrində gəldi.

Axşam yağan leysan yağış nəticəsində gələn sel rayonun bir çox sahələrinə ciddi ziyan vurmuşdu. Rayon icra hakimiyyətinin başçısı və aidiyyəti idarə-müəssisə təşkilatlarının rəhbəri töbii fəlakətin vurduğu ziyanın aradan qaldırılması ilə bağlı bütün tədbirləri görmüşdü.

Respublikamızın bütün regionlarında olduğu kimi, Siyəzən rayonunda da geniş quruculuq-abadlıq işlərinin aparıldığını şahidi olduq. Rayonda bu günədək olmayan yeni sukanalizasiya sisteminin qurulması ilə əlaqədar aparılan işlər küçələrdə bəzi xırda narahatlıqlar yaratsa da, icra başçısı Arif Qasımov bildirdi ki, işlər başa çatdırılan kimi bu narahatlıqlar da aradan qaldırılacaq.

“Dolu” filminin çəkiliş qrupu önəyə sadıq qalaraq bu dəfə də ilkin olaraq Şəhidlər Xiyabanını və 20 Yanvar faciəsində həlak olanların şərəfinə ucaldılmış abidəni ziyarət etdilər. Siyəzən rayonu Qarabağ müharibəsində 73 şəhid verib.

Daha sonra planlaşdırıldığı kimi, saat 15-də şəhid ailələri, müharibə iştirakçıları və rayon ictimaiyyəti ilə görüş başlandı. Görüşü açan Yeni Azərbaycan Partiyasının rayon təşkilatının sədri Etibar Heydərov çəkiliş qrupunu salamladı və qeyd etdi ki, Qarabağ müharibəsi mövzusunda çəkilən bu film gənclərimizin həvə vətənpərvərlik ruhunun yüksəlməsində böyük rol oynaya biləcək.

Sonra tamaşaçılar qarşısına çıxan çəkiliş qrupunun üzvləri adından ssenari müəllifi Aqil Abbas və filmin quruluşçu rejissoru Elxan Cəfərov çıxış etdilər. Elxan Cəfərov bu görüşün baş təmsil üçün əziyyət çəkən ra-

yon rəhbərliyinə və görüş iştirakçılarına təşəkkürünü bildirdi. Daha sonra o, görüşdə iştirak edən çəkiliş qrupunun üzvlərini təmənənəyə təqdim etdi və filmin nümayişi başlandı.

Qarabağ müharibəsinin bir anını işıqlandıran filmi həyəcanla izləyən tamaşaçılar filmin sonunu ayaq üstə alqışlarla qarşıladılar.

Filmin nümayişindən sonra çəkiliş qrupuna təşəkkürünü bildiren rayon icra hakimiyyətinin başçısı Arif Qasımov qeyd etdi ki, həqiqətən də filmdə baş verən hadisələri həyəcanlı izləmək mümkün deyildi. Filmin ərsəyə gəlməsində əməyi olan Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyinə və “Azərbaycanfilm” kinostudiyasının çəkiliş

qrupuna müharibə mövzusunda bu cür filmlərin çəkilişi üçün minnətdarlığını bildiren Arif müəllim əminliklə dedi ki, bu cür filmlərə baxdıqdan sonra həqiqətən də inanırsan ki, Azərbaycan xalqı torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi üçün hər dəqiqə ayağa qalxmaz həzirdir.

Mədəniyyət sarayının qarşısında yazıçı Aqil Abbası əhatəyə alan tamaşaçılar müharibə mövzusunda çəkilən “Dolu” filmindən razı olduqlarını bildirərək ondan bu mövzuda işlərinin davam etdirməyi xahiş etdilər.

Axşamkı seldən sonra gələn “Dolu”nun tamaşaçılarda ruh yüksəkliyi yaratdığı aydın müşahidə olunurdu.

Rüstəm HACIYEV

Ötən ay Təhsil Nazirliyinin “Qaynar xətt”inə 1500-ə yaxın müraciət daxil olub

Təhsil Nazirliyinin “Qaynar xətt” xidmətinə sentyabr ayında 1441 dəfə müraciət edilib. Müraciətlərdən 1308-i telefonla, 133-ü isə elektron poçtla qəbul olunub.

Təhsil Nazirliyinin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, müraciətlərin əksəriyyəti yeni dərslərin başlanması ilə əlaqədar sorğu xarakterlidir. Sorğuların əksər hissəsi ümumi təhsil məktəbləri, orta ixtisas və ali təhsil müəssisələri ilə bağlıdır. Sorğular müəllimlərin dərslərini, şagirdlərin dərslərini təmin etmə, məktəblərin ümumi təhsil məktəblərinə şagird qəbulu, şagirdlərin bir məktəbdən digərinə köçürülməsi, ümumi təhsil məktəb müəllimlərinin əmək haqqının, məzuniyyət pulunun hesablanması və digər məsələlərlə əlaqədardır. Digər sorğular tələbələrə ali və orta ixtisas məktəblərinə köçürülməsi, bərpası, təhsil haqqının ödənilməsi, bakalavr və magistr pillələrində ixtisaslaşma, təhsil sənədlərinin tanınması barədədir.

Ötən ay daxil olmuş 69 şikayət məzmunlu müraciətin təhlili göstərir ki, onların əksəriyyəti yenə də ümumi təhsil məktəbləri ilə əlaqədardır. Belə ki, ümumi təhsil məktəbləri üzrə Bakı şəhərindən 29, digər şəhərlərdən 7 (Sumqayıtdan 3, Gəncədən 2, Mingəçevir və Şirvan şəhərlərinin hər birindən 1), Astara və Ağstafa rayonlarının hər birindən 3, Gədəbəy, Sabirabad, Samux, Qəbələ rayonlarının hər birindən 2, Abşeron, Lənkəran, Masallı, Şəki, Şəmkir, Cəlilabad, Biləsuvar, Hacıqabul, Kürdəmir, Balakan, Goranboy, Neftçala, Beyləqan, Laçın, Oğuz rayonlarının hər birindən 1 şikayət məzmunlu müraciət daxil olub.

Ümumi təhsil məktəbləri ilə bağlı şikayətlərin əsas hissəsini məktəb direktorlarının idarəetmədə yol verdiyi nöqsanlar, dərslər bölgüsündən narazılıq, bir sıra məktəblərdə tədrisin keyfiyyətsizliyi, müəllimlərin əmək haqqından qanunsuz tutulmalar ilə əlaqədər

dır. Qeyd etmək lazımdır ki, bu müraciətlərin araşdırılması zamanı yenə də xeyli sayda müraciətin anonim olduğu aşkarlanmış, böyük bir qisim müraciətdə qeyd olunan faktlar öz təsdiqini tapmayıb.

Ali təhsil müəssisələri ilə bağlı daxil olan 5 şikayət xarakterli müraciətin 3-ü dövlət, 2-si isə özəl tədris ocaqlarının fəaliyyəti barədədir. Bu müraciətlər dövlət ali təhsil müəssisələrində dövlət sifarişli üzrə özəl ali məktəblərdə təhsil alan tələbələrin təqəddürlərinə və təhsil sənədlərinin gecikdirilməsi, yay sementri təşkil olunmuş ali təhsil müəssisələrində imtahan nəticələri ilə əlaqədar apelyasiya şikayətlərinə baxılması qaydalarının pozulması ilə əlaqədər olub.

Daxil olan bütün müraciətlər qeydə alınıb, araşdırılıb, “Qaynar xətt” xidmətinin əməkdaşları və Nazirliyin müvafiq struktur bölmələri tərəfindən cavablandırılıb.

S.QARAYEVA

Vergilər Nazirliyi işə qəbul üçün müsabiqə elan edir

Dövlət vergi orqanlarına xidmətə qəbul olunmaq üçün müsabiqəyə sənəd qəbulu elektron orizə formasında 15.10.2012-ci il tarixdən 11.11.2012-ci il tarixədək aparılır. İştirak etmək istəyənlər bu müddət ərzində Vergilər Nazirliyinin rəsmi internet sahifəsində (www.taxes.gov.az və www.e-taxes.gov.az) daxil olaraq elektron orizə formasını doldurmalı, namizədin müvafiq kodunu almalıdır. Namizədlər sənədləri qəbul edildikdən üç iş günü ərzində verilmiş kod əsasında orizəsinin qəbul edilib-edilmədiyini barədə məlumat əldə

edə bilərlər.

Sənədləri qəbul edilən namizədlər 28.11.2012-ci il tarixdən 01.12.2012-ci il tarixədək imtahana buraxılış vərəqlərini Vergilər Nazirliyinin inzibati binasından (Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, ak. Landau küçəsi 16) götürməlidirlər. Müsəbiqənin test imtahanı 02.12.2012-ci il tarixdə TQDK-nin müəyyən etdiyi yerdə keçiriləcəkdir. «Elektron orizə» forması internet vasitəsi ilə törtib edilən zaman hər hansı problem yaranarsa, namizədlər (012) 403-87-52 nömrəli telefonla Vergilər

Nazirliyine, nazirliyin inzibati binasının qəbul otağına, Bakı Şəhər Vergilər Departamentinin Vergi ödəyicilərinə xidmət idarəsinə, ərazi vergilər idarələrində ayrılmış xüsusi otaqlara və vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərinə müraciət edə bilərlər.

Bütövlükdə vergi xidmətində 34 iş yeri mövcuddur. Bütün iş yerləri regionlardadır. Vergilər Nazirliyi bildirib ki, müsəbiqədə müvəffəqiyyətli keçmiş namizədlər göstərilən iş yerlərindən imtina edərsə, Nazirliyinin kadr ehtiyatından çıxarılaçaq.

Kapital bazasının müasirləşdirilməsi ilə bağlı məqalələr aparılıb

Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsinin (QKDK) sədri Rüfət Aslanlı “Kapital Bazasının Müasirləşdirilməsi” layihəsinin operatorunun rəhbəri Kayvon Adhami arasında görüş keçirilib. Komitədən verilən məlumata görə, görüşdə QKDK-nin sədri R.Aslanlı layihənin icrası istiqamətində artıq ilkin nailiyyətlərin olduğunu və qısa vaxt ərzində yaxın və orta müddətli prioritetlərin müəyyən edildiyini bildirib. O, “Kapital Bazasının Müasirləşdirilməsi” layihəsinə qarşıya qoyulmuş məqsədlərə nail olunacağına və ölkədə kapital bazasının inkişaf etdirilməsinə layihənin müsbət təsiri olacağını vurğulayıb.

Daha sonra “Kapital Bazasının Müasirləşdirilməsi” layihəsinin operatorunun rəhbəri K.Adhami səmimi qəbul və qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığa görə öz minnətdarlığını bildirib. Layihənin effektiv icrası istiqamətində təşkilatı baxımından hər bir komponent üzrə müəyyən işlərin görüldüyünü qeyd edib.

Görüşdə layihənin hazırkı icra vəziyyəti və gələcəkdə faydalı əməkdaşlıq əlaqələrinin genişləndirilməsi istiqamətində müzakirələr aparılıb.

BƏXTİYAR

Kənd təsərrüfatı istehsalı 4 mlrd. 088 milyon manat təşkil edir

2012-ci ilin 9 ayında ölkədə kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı əvvəlki illərdə olduğu kimi öz dinamik inkişafını davam etdirib və kənd təsərrüfatında ümumi məhsul istehsalı 4 mlrd. 088 milyon manat olmaqla keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 6,3 faiz artıb. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyindən verilən məlumata görə, ələcdə dekabrın 1-i vəziyyətinə 1 mln. 24 min 120 hektar sahədə biçin aparılıb və 2 mln. 762 min 520 ton məhsul istehsal edilib. Keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 331 min 561 ton artıq məhsul istehsal edilib, hektarın məhsuldarlığı 1,7 sentner artıb.

Eyni zamanda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin “Kənd təsərrüfatı

məhsulları istehsalçılarna dövlət dəstəyi haqqında” 23 yanvar 2007-ci il tarixli sərəncamının icrası ilə bağlı istehsalçılara əkin sahələri və çoxillik əkmələrin becərilməsində istifadə edilmiş yanacaq və motor yağlarına, buğda və çeltik səpininə, mineral gübrələrin güzəştli qiymətlərlə satılmasına, toxum və tinq istehsalçılarna 1-ci və 2-ci reproduksiya toxum və tinq satışına, elmi-tədqiqat təşkilatlarına orijinal, superelit və elit toxumlarına çəkilən xərclərin ödənilməsinə 2007-2011-ci illər və 2012-ci ilin 9 ayı ərzində 536.700.000 manat subsiyaya verilib.

Cari ilin 9 ayında keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən mal-ti qəranın baş sayı 35,9 min baş artaraq 2 mln. 699 min başa, davarların baş sayı isə 112,9 min baş artaraq 8 mln. 687,7 min başa çatıb. 276,5 min ton diri cəkidə öt 1 mln. 300 min ton süd istehsal olunub ki, bu da keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən öt üzrə 17,6 min ton, süd üzrə 69,6 min ton çoxdur. Azərbaycan da heyvanların cins tərkibinin yaxşılaşdırılması məqsədilə Dövlət başçısının müvafiq Sərəncamları ilə Prezidentin ehtiyat fondundan ayrılmış vəsaitlər və həmin vəsaitlərin təkər istifadəsi hesabına “Aqrolizinq” ASC tərəfindən 2009-cu ildən indiyədək respublikaya 4350 baş cins damazlıq düyünlər götərilib, təsdiq edilmiş qaydalara müvafiq olaraq hüquqi və fiziki şəxslərə lizinqə verilib və ya lizinq yolu ilə satılıb. Hazırda

BƏXTİYAR

Təhsil Nazirliyi: “311 sayılı məktəbin ərazisindən hər hansı qaz xətti və ya mazut borusu keçmir”

Təhsil naziri Misir Mərdanov onun ömrü ilə fəaliyyəti dayandırılmış Bakı şəhəri Sabunçu rayonu 311 sayılı məktəbin ərazisindən hər hansı qaz xətti və mazut borusunun keçməsi ilə bağlı məlumatları təkbiz edib.

M. Mərdanov jurnalistlərə açıqlamasında bildirib ki, məktəbin yerləşdiyi ərazi neft-qaz quyuları ilə çox zəngindir. Ancaq məktəbin ərazisindən heç bir xətt keçmir. Təhsil nazirinin sözlərinə görə, indiyə qədər elə bir təhlükə olmayıb. Ancaq hər halda şagird və müəllimlərin sağlamlığı bizim üçün önəmli olduğundan, müvafiq dövlət qurumlarının razılığı və tələbi ilə şagirdlər müvafiq olaraq başqa məktəblərə köçürüldü: “Təhlükəsizlik işləri başa çatdıqdan sonra uşaqlar öz məktəblərinə qayıdaraq orada təhsillərini davam etdirə bilərlər. Və yaxud da orada yeni məktəb tikiləcək”.

Xatırladaq ki, 311 sayılı məktəbin ərazisində mazutun çıxması barədə məlumatlar yayılıb. Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsi (BŞTİ) qəzalı vəziyyətdə

düşdüyündən məktəbin fəaliyyətini dayandırması barədə məlumat verib.

S.QARAYEVA

RİTN-də ATƏT nümayəndələri ilə görüş keçirilib

Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyində (RİTN) ATƏT-in fəaliyyətində olan sədrinin müsəlmanlara qarşı dözümsüzlük və diskriminasiya ilə mübarizə üzrə şəxsi nümayəndəsi Katerin Makqineslə görüş keçirilib.

RİTN-dən verilən məlumata görə, görüşdə rabitə və informasiya texnologiyaları nazirinin müavini Elmir Vəlizadə bildirib ki, nazirlik informasiya və diskriminasiya ilə, həmçinin

xristianlara və digər dinlərin üzvlərinə qarşı dözümsüzlük və diskriminasiya ilə mübarizə üzrə şəxsi nümayəndəsi Katerin Makqineslə görüş keçirilib.

RİTN-dən verilən məlumata görə, görüşdə rabitə və informasiya texnologiyaları nazirinin müavini Elmir Vəlizadə bildirib ki, nazirlik informasiya və diskriminasiya ilə, həmçinin

rının inkişaf etdirilməsinə məsul olan qurumdur. Bundan irəli gələrek ölkədə telekommunikasiya, informasiya texnologiyaları və poçt sahəsinin inkişaf etdirilməsi missiyasını daşıyır. Nazir müavini əlavə edib ki, internetin inkişaf etdirilməsi də nazirliyin əsas hədəflərindən biridir.

BƏXTİYAR

Dönər standartı təsdiq edildi

Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi AZS 744-2012 “Dönər-kabab. Ümumi texniki şərtlər” dövlət standartını təsdiq edib. Komitədən verilən məlumata görə, standartın tətbiq vaxtı 15 oktyabr 2012-ci il tarixindən müəyyən edilib. Bu standart ictimai işə məqsətlərdə ötdən xüsusi avadanlıqlarda xüsusi texnologiya üzrə hazırlanan və bilavasitə istehlakçılara satılan döner-kabablara tətbiq edilir. Döner istehsal olunduğu yerdə (ictimai işə məqsətlərinin salınmasında və ya müvafiq yerləşdirilməsi sürətli xidmət işə məqsətlərində) satılır. Bu standart sertifikatlaşdırma məqsədi üçün istifadə olunub.

Standarta əsasən hazırlanmış döner-kababın kütlə payı 2 faizdən çox olmamalıdır. Bir porsiyada ötin kütlə payı reseptura üzrə müəyyən olunsun, qarnir ilə olduqda resepturada qeyd edilmiş çəkinin 50 faizini təşkil etməlidir (müvafiq olaraq 200 qram qeyd olunsun, ötin kütlə payı 100 qramdan az olmamalıdır).

Standarta əsasən dönerin hazırlanması üçün istifadə edilən

ötin növündən və bir-biri ilə qarışdırılma vəziyyətinə görə döner bir neçə növdə istehsal oluna bilər. Döner bu standartın tələblərinə uyğun olaraq, ictimai işə məqsətləri üçün standartıya norma və qaydalara riayət etməklə, müəyyən edilmiş qaydada təsdiq edilən texnologiya təlimat və resepturalar üzrə hazırlanmalıdır.

Standarta əsasən dönerdə xörək duzunun kütlə payı 2 faizdən çox olmamalıdır. Bir porsiyada ötin kütlə payı reseptura üzrə müəyyən olunsun, qarnir ilə olduqda resepturada qeyd edilmiş çəkinin 50 faizini təşkil etməlidir (müvafiq olaraq 200 qram qeyd olunsun, ötin kütlə payı 100 qramdan az olmamalıdır).

Standarta əsasən dönerin hazırlanması üçün istifadə edilən

“Azərsu” beynəlxalq layihə müsabiqəsində iştirak edir

“Azərsu” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin həyata keçirdiyi yeni layihə Coğrafi İnformasiya Sistemləri (AzərsuCIS) layihəsi dünyanın ən nüfuzlu müsəbiqələrindən olan Bentley Beynəlxalq Layihə Müsəbiqəsinin (Be Inspired Awards) münəfiflərinin tərəfindən final mərhələsində qiymətləndirməyə layiq görülüb. ASC-nin mətbuat xidməti və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, final mərhələsi 13-14 noyabr 2012-ci il tarixlərində Hollandiya-nın Amsterdam şəhərində keçiriləcək müsəbiqənin əsas iddiaçılardan olan AzərsuCIS layihəsi ölkə üzrə icmalı və çirkab sularını, həmçinin yağış sularını infrastrukturunun coğrafi inventarlarını, şəbəkə analizləri ilə modelləşdirən işlərinin özdündə birləşdirən coğrafi informasiya sistemidir. Yaradılacaq sistemlərin müvafiq olaraq beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması məqsədilə Bentley Beynəlxalq Layihə Müsəbiqəsinin (Be Inspired Awards) münəfiflərinin tərəfindən final mərhələsində qiymətləndirməyə layiq görülüb. ASC-nin mətbuat xidməti və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, final mərhələsi 13-14 noyabr 2012-ci il tarixlərində Hollandiya-nın Amsterdam şəhərində keçiriləcək müsəbiqənin əsas iddiaçılardan olan AzərsuCIS layihəsi ölkə üzrə icmalı və çirkab sularını, həmçinin yağış sularını infrastrukturunun coğrafi inventarlarını, şəbəkə analizləri ilə modelləşdirən işlərinin özdündə birləşdirən coğrafi informasiya sistemidir. Yaradılacaq sistemlərin müvafiq olaraq beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması məqsədilə Bentley Beynəlxalq Layihə Müsəbiqəsinin (Be Inspired Awards) münəfiflərinin tərəfindən final mərhələsində qiymətləndirməyə layiq görülüb. ASC-nin mətbuat xidməti və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, final mərhələsi 13-14 noyabr 2012-ci il tarixlərində Hollandiya-nın Amsterdam şəhərində keçiriləcək müsəbiqənin əsas iddiaçılardan olan AzərsuCIS layihəsi ölkə üzrə icmalı və çirkab sularını, həmçinin yağış sularını infrastrukturunun coğrafi inventarlarını, şəbəkə analizləri ilə modelləşdirən işlərinin özdündə birləşdirən coğrafi informasiya sistemidir. Yaradılacaq sistemlərin müvafiq olaraq beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması məqsədilə Bentley Beynəlxalq Layihə Müsəbiqəsinin (Be Inspired Awards) münəfiflərinin tərəfindən final mərhələsində qiymətləndirməyə layiq görülüb. ASC-nin mətbuat xidməti və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, final mərhələsi 13-14 noyabr 2012-ci il tarixlərində Hollandiya-nın Amsterdam şəhərində keçiriləcək müsəbiqənin əsas iddiaçılardan olan AzərsuCIS layihəsi ölkə üzrə icmalı və çirkab sularını, həmçinin yağış sularını infrastrukturunun coğrafi inventarlarını, şəbəkə analizləri ilə modelləşdirən işlərinin özdündə birləşdirən coğrafi informasiya sistemidir. Yaradılacaq sistemlərin müvafiq olaraq beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması məqsədilə Bentley Beynəlxalq Layihə Müsəbiqəsinin (Be Inspired Awards) münəfiflərinin tərəfindən final mərhələsində qiymətləndirməyə layiq görülüb. ASC-nin mətbuat xidməti və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, final mərhələsi 13-14 noyabr 2012-ci il tarixlərində Hollandiya-nın Amsterdam şəhərində keçiriləcək müsəbiqənin əsas iddiaçılardan olan AzərsuCIS layihəsi ölkə üzrə icmalı və çirkab sularını, həmçinin yağış sularını infrastrukturunun coğrafi inventarlarını, şəbəkə analizləri ilə modelləşdirən işlərinin özdündə birləşdirən coğrafi informasiya sistemidir. Yaradılacaq sistemlərin müvafiq olaraq beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması məqsədilə Bentley Beynəlxalq Layihə Müsəbiqəsinin (Be Inspired Awards) münəfiflərinin tərəfindən final mərhələsində qiymətləndirməyə layiq görülüb. ASC-nin mətbuat xidməti və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, final mərhələsi 13-14 noyabr 2012-ci il tarixlərində Hollandiya-nın Amsterdam şəhərində keçiriləcək müsəbiqənin əsas iddiaçılardan olan AzərsuCIS layihəsi ölkə üzrə icmalı və çirkab sularını, həmçinin yağış sularını infrastrukturunun coğrafi inventarlarını, şəbəkə analizləri ilə modelləşdirən işlərinin özdündə birləşdirən coğrafi informasiya sistemidir. Yaradılacaq sistemlərin müvafiq olaraq beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması məqsədilə Bentley Beynəlxalq Layihə Müsəbiqəsinin (Be Inspired Awards) münəfiflərinin tərəfindən final mərhələsində qiymətləndirməyə layiq görülüb. ASC-nin mətbuat xidməti və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, final mərhələsi 13-14 noyabr 2012-ci il tarixlərində Hollandiya-nın Amsterdam şəhərində keçiriləcək müsəbiqənin əsas iddiaçılardan olan AzərsuCIS layihəsi ölkə üzrə icmalı və çirkab sularını, həmçinin yağış sularını infrastrukturunun coğrafi inventarlarını, şəbəkə analizləri ilə modelləşdirən işlərinin özdündə birləşdirən coğrafi informasiya sistemidir. Yaradılacaq sistemlərin müvafiq olaraq beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması məqsədilə Bentley Beynəlxalq Layihə Müsəbiqəsinin (Be Inspired Awards) münəfiflərinin tərəfindən final mərhələsində qiymətləndirməyə layiq görülüb. ASC-nin mətbuat xidməti və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, final mərhələsi 13-14 noyabr 2012-ci il tarixlərində Hollandiya-nın Amsterdam şəhərində keçiriləcək müsəbiqənin əsas iddiaçılardan olan AzərsuCIS layihəsi ölkə üzrə icmalı və çirkab sularını, həmçinin yağış sularını infrastrukturunun coğrafi inventarlarını, şəbəkə analizləri ilə modelləşdirən işlərinin özdündə birləşdirən coğrafi informasiya sistemidir. Yaradılacaq sistemlərin müvafiq olaraq beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması məqsədilə Bentley Beynəlxalq Layihə Müsəbiqəsinin (Be Inspired Awards) münəfiflərinin tərəfindən final mərhələsində qiymətləndirməyə layiq görülüb. ASC-nin mətbuat xidməti və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, final mərhələsi 13-14 noyabr 2012-ci il tarixlərində Hollandiya-nın Amsterdam şəhərində keçiriləcək müsəbiqənin əsas iddiaçılardan olan AzərsuCIS layihəsi ölkə üzrə icmalı və çirkab sularını, həmçinin yağış sularını infrastrukturunun coğrafi inventarlarını, şəbəkə analizləri ilə modelləşdirən işlərinin özdündə birləşdirən coğrafi informasiya sistemidir. Yaradılacaq sistemlərin müvafiq olaraq beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması məqsədilə Bentley Beynəlxalq Layihə Müsəbiqəsinin (Be Inspired Awards) münəfiflərinin tərəfindən final mərhələsində qiymətləndirməyə layiq görülüb. ASC-nin mətbuat xidməti və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, final mərhələsi 13-14 noyabr 2012-ci il tarixlərində Hollandiya-nın Amsterdam şəhərində keçiriləcək müsəbiqənin əsas iddiaçılardan olan AzərsuCIS layihəsi ölkə üzrə icmalı və çirkab sularını, həmçinin yağış sularını infrastrukturunun coğrafi inventarlarını, şəbəkə analizləri ilə modelləşdirən işlərinin özdündə birləşdirən coğrafi informasiya sistemidir. Yaradılacaq sistemlərin müvafiq olaraq beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması məqsədilə Bentley Beynəlxalq Layihə Müsəbiqəsinin (Be Inspired Awards) münəfiflərinin tərəfindən final mərhələsində qiymətləndirməyə layiq görülüb. ASC-nin mətbuat xidməti və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, final mərhələsi 13-14 noyabr 2012-ci il tarixlərində Hollandiya-nın Amsterdam şəhərində keçiriləcək müsəbiqənin əsas iddiaçılardan olan AzərsuCIS layihəsi ölkə üzrə icmalı və çirkab sularını, həmçinin yağış sularını infrastrukturunun coğrafi inventarlarını, şəbəkə analizləri ilə modelləşdirən işlərinin özdündə birləşdirən coğrafi informasiya sistemidir. Yaradılacaq sistemlərin müvafiq olaraq beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması məqsədilə Bentley Beynəlxalq Layihə Müsəbiqəsinin (Be Inspired Awards) münəfiflərinin tərəfindən final mərhələsində qiymətləndirməyə layiq görülüb. ASC-nin mətbuat xidməti və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, final mərhələsi 13-14 noyabr 2012-ci il tarixlərində Hollandiya-nın Amsterdam şəhərində keçiriləcək müsəbiqənin əsas iddiaçılardan olan AzərsuCIS layihəsi ölkə üzrə icmalı və çirkab sularını, həmçinin yağış sularını infrastrukturunun coğrafi inventarlarını, şəbəkə analizləri ilə modelləşdirən işlərinin özdündə birləşdirən coğrafi informasiya sistemidir. Yaradılacaq sistemlərin müvafiq olaraq beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması məqsədilə Bentley Beynəlxalq Layihə Müsəbiqəsinin (Be Inspired Awards) münəfiflərinin tərəfindən final mərhələsində qiymətləndirməyə layiq görülüb. ASC-nin mətbuat xidməti və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, final mərhələsi 13-14 noyabr 2012-ci il tarixlərində Hollandiya-nın Amsterdam şəhərində keçiriləcək müsəbiqənin əsas iddiaçılardan olan AzərsuCIS layihəsi ölkə üzrə icmalı və çirkab sularını, həmçinin yağış sularını infrastrukturunun coğrafi inventarlarını, şəbəkə analizləri ilə modelləşdirən işlərinin özdündə birləşdirən coğrafi informasiya sistemidir. Yaradılacaq sistemlərin müvafiq olaraq beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması məqsədilə Bentley Beynəlxalq Layihə Müsəbiqəsinin (Be Inspired Awards) münəfiflərinin tərəfindən final mərhələsində qiymətləndirməyə layiq görülüb. ASC-nin mətbuat xidməti və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, final mərhələsi 13-14 noyabr 2012-ci il tarixlərində Hollandiya-nın Amsterdam şəhərində keçiriləcək müsəbiqənin əsas iddiaçılardan olan AzərsuCIS layihəsi ölkə üzrə icmalı və çirkab sularını, həmçinin yağış sularını infrastrukturunun coğrafi inventarlarını, şəbəkə analizləri ilə modelləşdirən işlərinin özdündə birləşdirən coğrafi informasiya sistemidir. Yaradılacaq sistemlərin müvafiq olaraq beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması məqsədilə Bentley Beynəlxalq Layihə Müsəbiqəsinin (Be Inspired Awards) münəfiflərinin tərəfindən final mərhələsində qiymətləndirməyə layiq görülüb. ASC-nin mətbuat xidməti və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, final mərhələsi 13-14 noyabr 2012-ci il tarixlərində Hollandiya-nın Amsterdam şəhərində keçiriləcək müsəbiqənin əsas iddiaçılardan olan AzərsuCIS layihəsi ölkə üzrə icmalı və çirkab sularını, həmçinin yağış sularını infrastrukturunun coğrafi inventarlarını, şəbəkə analizləri ilə modelləşdirən işlərinin özdündə birləşdirən coğrafi informasiya sistemidir. Yaradılacaq sistemlərin müvafiq olaraq beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması məqsədilə Bentley Beynəlxalq Layihə Müsəbiqəsinin (Be Inspired Awards) münəfiflərinin tərəfindən final mərhələsində qiymətləndirməyə layiq görülüb. ASC-nin mətbuat xidməti və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, final mərhələsi 13-14 noyabr 2012-ci il tarixlərində Hollandiya-nın Amsterdam şəhərində keçiriləcək müsəbiqənin əsas iddiaçılardan olan AzərsuCIS layihəsi ölkə üzrə icmalı və çirkab sularını, həmçinin yağış sularını infrastrukturunun coğrafi inventarlarını, şəbəkə analizləri ilə modelləşdirən işlərinin özdündə birləşdirən coğrafi informasiya sistemidir. Yaradılacaq sistemlərin müvafiq olaraq beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması məqsədilə Bentley Beynəlxalq Layihə Müsəbiqəsinin (Be Inspired Awards) münəfiflərinin tərəfindən final mərhələsində qiymətləndirməyə layiq görülüb. ASC-nin mətbuat xidməti və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, final mərhələsi 13-14 noyabr 2012-ci il tarixlərində Hollandiya-nın Amsterdam şəhərində keçiriləcək müsəbiqənin əsas iddiaçılardan olan AzərsuCIS layihəsi ölkə üzrə icmalı və çirkab sularını, həmçinin yağış sularını infrastrukturunun coğrafi inventarlarını, şəbəkə analizləri ilə modelləşdirən işlərinin özdündə birləşdirən coğrafi informasiya sistemidir. Yaradılacaq sistemlərin müvafiq olaraq beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması məqsədilə Bentley Beynəlxalq Layihə Müsəbiqəsinin (Be Inspired Awards) münəfiflərinin tərəfindən final mərhələsində qiymətləndirməyə layiq görülüb.

İsa HƏBİBBƏYLİ
Naxçıvan Dövlət Universitetinin rektoru, akademik

Yer üzündə təkallahlığın, tanrıçılığın ilk böyük qarşısı kimi tanınmış Nuh peyğəmbər haqqında ilkin məlumatlar qədim səmavi kitablarda öz əksini tapdığı üçün uzun əsrlər boyu dünyada Nuhun gəmişi və Dünya tufanı hadisəsinin mifologiyası kimi baxılmışdır. Çox sonralar Dəclə və Fərat çayları arasında, Mesopotamiyada aparılmış arxeoloji qazıntılar əsasında əldə olunan elmi nəticələr Ümumdünya daşqını haqqındakı miflərin gerçək əsasları malik olduğunu aşkar etmişdir. Nəhayət, qədim Şumer dastanı olan "Bilqamıs" kitabələrinin üzə çıxarılması, mətnlərin bərpası, oxunması, bəyan edilməsi ilə Dünya tufanı və əfsanəvi gəmi ilə bağlı əhvalatların reallığı açıq şəkildə meydana qoyulmuşdur. Tufandan öncəki və sonrakı əhvalatları özündə ehtiva edən "Bilqamıs" dastanında Üçnəpəşinin Nuh peyğəmbərin proqramı olduğunu elm qəbul etməyə başladı. Son iki yüz ildəki öndüvrdə dünyanın müxtəlif xalqlarının alimlərinin Nuhun gəmisinin sorğu ilə Ağrıdağınə olan səfərləri, buraya təşkil olunan ekspedisiyalar, aparılan müşahidələr, irəli sürülən fərziyyələr ətrafında Avrasiya elmi mühiti məkanı miqyasında gedən diskussiyalar məsələni daha da ciddiləşdirmişdir. Artıq iki əsrə qədər ki, dünya alimləri Nuh peyğəmbərdən də yalnız təqdim edilən söz açmış, bu məsələni dini-əsatiirə motiv arxa plana keçirib, tarixi motivlər güclənib. Son yüzillikdə Nuh peyğəmbər əlaqədar başqa bir məsələ də meydana çıxmışdır. Bəzi xristian xalqları, xüsusən də ermənilər Nuh peyğəmbəri özlərinin müqəddəs dini atası kimi qələmə verməyə çalışdıqları üçün, müsəlman aləmində, o cümlədən Türkiyədə və xüsusən də Azərbaycanda Dünya tufanı və əfsanəvi gəmi mövzusunda ehtiyatla yanaşılmışdır. Halbuki Nuh peyğəmbər ayrılıqda hər hansı bir xalq deyil, Dünya tufanından sonrakı bütün xalqların babasıdır. Nuh Peyğəmbər Adəm babamızdan sonrakı ikinci sivilizasiyanın yaradıcısıdır. Ümumiyyətlə, bütün bəşəriyyət Nuh peyğəmbərin tövratlarından artıb inkişaf etmişdir. Bununla yanaşı, Nuh peyğəmbərin varisiyi uğrunda mübarizə xalqların qədimliyini, ilkinliyini isbat etmək istiqamətində formalaşmış bir strategiyaya çevrilmişdir. Bütün bunlara görə indiki dövrdə Nuh peyğəmbər mövzusu Azərbaycan elmi üçün də aktualdır. Xüsusən də Nuh peyğəmbər və Dünya tufanı ilə bağlı mifologiyanın, toponimikanın Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi olan Naxçıvanda geniş yayılması, ulu peyğəmbərin məzarının burada olması kimi faktlar bu sahədə əsaslı elmi tədqiqatlar aparmaq üçün zəngin material verir. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü Qadir Qədirzadənin son illərdə meydana çıxması elmi əsərləri yeni dövr Azərbaycan nüfuzunun möhkəmlənmişini təsdiqləyir, böyük bünövrəsini təşkil edir. Tanınmış tarixçi etnoqraf Qadir Qədirzadənin "Nuh peyğəmbər, dünya tufanı və Naxçıvan" monoqrafiyası ilə (2008) Azərbaycanda nüfuzlu elmi cəmiyyətə ciddi bir elmi səviyyəsinə qaldırılmışdır. Bu monoqrafiyada müəllif əldə etdiyi zəngin mifoloji dini-tarixi və arxeoloji-etnoqrafik materiallar əsasında Dünya tufanı hadisəsinin Naxçıvanla bağlı olduğunu və Nuh peyğəmbərin gəmisinin Naxçıvan ərazisində Gəmiqayada yerləşdiyini versiyasını əsaslandırılmış şəkildə irəli sürmüşdür. Bu məsələyə başqa bucaq altında baxanların hansı səviyyədə qəbul etməsindən asılı olmayaraq, Qadir Qədirzadə nüfuzlu yeni versiyasına dair cəlbədihi və inandırıcı bir təlimi meydana qoya bilməmişdir. Hacı Qadir Qədirzadənin "Əcəmi" nəşriyyatında çapdan buraxılmış "Naxçıvan: Nuh baba və Türk atadan gələn yol" monoqrafiyası (2011) həmin problemə bağlı daha dərin və əhatəli elmi baxışların, mövzuya dair əlavə yeni materialların əldə olunması və tədqiqatı əsasında formalaşmış əhəmiyyətli əsərdir. Bu qiymətli elmi əsər nüfuzlu alim "Nuh peyğəmbər, Dünya tufanı və Naxçıvan" mövzusunda axtarışlarının üzvi tərkib hissəsi, davamlı olub onun əxtarışlarının inkişafı üçün böyük bir mərhələnin ümumiləşməsi yekunudur.

Ümumiyyətlə, dünya elmində Nuh peyğəmbərin tarixi şəxsiyyət olub-olmaması mübahisə mövzusunda çevrilməmişdir. Elmdə əsas mübahisə Nuh peyğəmbərin əfsanəvi gəmisinin mövcudluğu, harada torpağa yeməsi və Dünya tufanı hadisəsi üzərində getmişdir. İndiyədək

Kompleks yanaşma ilə dərinliklərə doğru

Nuh peyğəmbərin məzarının olduğu yerə və ya ümumiyyətlə belə bir məzarın mövcudluğuna dair xüsusi bir axtarışın aparılmaması çatışmazlıqları ilə bir sırada həm də tarixi şəxsiyyət kimi Nuh peyğəmbərin varlığının mübahisəsiz olaraq qəbul edilməsi mənasını ifadə edir. Nuhun gəmisinin qalıqlarının Ağrı dağında, Cüdo dağında və Naxçıvanda Gəmiqayada axtarışının illərdən bəri hələ də davam etdirilməsi isə Dünya tufanı hadisəsi ilə əlaqədar məsələnin mübahisəli məqamlarının, şübhələrin aradan qaldırılması, əsl gerçəkliyin müəyyən edilməsi məqsədini daşıyır. Yəni elmi fikrin əsas məqsədi Nuh peyğəmbərin şəxsiyyətinin varlığını yox, onun əfsanəvi gəmisinin mövcudluğunu üzə çıxarmaqdandır. Buna görə də beynəlxalq miqyasda Nuhun gəmisinin hazırlanma prosesinin, həcmi, quruluşu, materialı, gəmidəki canlıların tərkibi, səfər müddətində bu canlıların qorunub xilas edilməsi və sair kimi məsələlərin öyrənilməsi Dünya tufanı elmində xüsusi yer tutur. Qadir Qədirzadə "Nuh peyğəmbər, Dünya tufanı və Naxçıvan" monoqrafiyasında Nuh peyğəmbərin gəmisinin quruluşu, imkanları ilə bağlı elmdə mövcud olan mülahizələri diqqətə nəzərdən keçirərək bu barədə aydın və ümumiləşmiş bir fikri meydana qoymuşdur. Müəllifin "Naxçıvan: Nuh baba və Türk atadan gələn yol" kitabında isə ilk növbədə Nuh peyğəmbərin gəmisindəki heyvanlar aləminə dair dəqiqləşdirmələr aparılmışdır. Bu baxımdan müəllifin əfsanəvi gəmidəki heyvanlar aləminə aid müqəddəs dini kitablarda və "Bilqamıs" dastanında verilmiş məlumatlarla birlikdə Naxçıvandan toplanmış əfsanə və rəvayətlərə də əsaslanaraq konkret nəticələrə gəlməsi məsələnin dəqiqləşdirilməsinə və aydınlaşdırılmasına imkan yaratmışdır. Qadir Qədirzadənin qənaətlərinə görə indi də təqvimdə illərin müəyyən heyvanlar üstündə başlanmış və ya təhvil olmasa, 12 aylıq təqvimin meydana çıxması kimi məsələlər Nuhun gəmisində xilas edilmiş heyvanlar aləmi ilə üzvü surətdə bağlıdır.

"Naxçıvan: Nuh baba və Türk atadan gələn yol" kitabında əsas yeniliklər yerli toplama materialları əsasında yeni ideyaların, versiyaların formalaşması ilə bağlıdır. Kitabdakı "Nuh yurdunda peyğəmbər izləri" bölməsində müəllifin Naxçıvan ərazisində "etnoqrafik cöl materialı toplayarkən" Culfa rayonunun Kırna kəndi yaxınlığında, Haçadağın Naxçıvana baxan səmtində "Peyğəmbər ayağı" adlanan yeri və onunla bağlı rəvayəti qeyd etməklə Nuh yer adlarına daha bir məqamı əlavə etməsi əhəmiyyətli bir yenilikdir. Bu, nuşünaslıq elmində tarixlə mifologiya və toponimikanın sintezi, kompleks yanaşma əsasında əldə olunan mühüm elmi nəticədir. Həmin tapıntı əfsanəvi gəminin quruya çatdığı Kiçik Qafqaz dağları silsiləsinin uc uca nöqtəsi olan Gəmiqayadakı Qarıpçı zirvəsindən Nuh peyğəmbərin üzvi əşası oturaq məkana — Nuhdabana doğru hərəkətini izləmək baxımından mühüm əhəmiyyətə malikdir. "Peyğəmbər ayağı" adlanan yerdə dağ yaxasında 127 ayaq izinin qeydə alınması sivilizasiyanın başlanğıcında Nuh nəslinin oturaq həyata keçid baxımından seçdiyi yolu, marşrutu müəyyən etməyə çox kömək edir. Fikrimizə, bu tapıntı nuşuların oturaq həyata doğru Gəmiqayaya-Haçadağ-Nuhdaban-Naxçıvan marşrutunu aydın şəkildə təsvir etməyə imkan yaradan dəyərli bir dəlildir. Bu, Nuh peyğəmbərin əfsanəvi gəmişi və səfəri ilə yanaşı, həm də onun və beləliklə, bəşəriyyətin oturaq həyat uğrunda mübarizəsini addım-addım izləməyə əyanilik gətirə bilən qiymətli tapıntıdır.

Fikrimizə, Qadir Qədirzadənin yeni kitabının şah damarını geniş mənada elmdə, o cümlədən nuşünaslıqda tam yeni olan Türk Ata ilə bağlı müşahidələr, tapıntılar və təhlillər təşkil edir. Nuh peyğəmbər və Dünya tufanı hadisəsi ilə əlaqədar çoxəsrlik tədqiqatlarla iki dəfə olaraq Qadir Qədirzadə Türk Ata fərziyyəsinin irəli sürür. Məlum olduğu kimi, uzun əsrlər boyu Nuh peyğəmbərdən bəhs edərkən bu müqəddəs şəxsiyyətin dörd oğlu (Xam, Sam, Yafes və Kənan) olduğu qəbul olunmuşdur. Eyni zamanda, elmi ədəbiyyatda əsasən türk qövmünün Yafəsdən, xüsusən də onun övladı Türkdən başlayaraq yaranıb formalaşması mülahizəsi Qərbdə də, Şərqdə də əsas müddəə kimi formalaşmışdır. Buna baxmayaraq, Qadir Qədirzadə əldə olunan yeni materiallar əsasında Türkün Nuh peyğəmbərin nəvəsi, Yafəsin oğlu yox, ulu peyğəmbərin övladı olduğu versiyası təqdim edilir. Tarixçi-etnoqraf alim bu məsələdə istinad etdiyi iki əsas mənbədən biri Naxçıvandan toplanaraq hələ 1988-ci ildə Bakıda nəşr olunmuş "Azərbaycan mifoloji mətnləri" kitabında verilmiş əsərdən, digəri isə türköloqiyanın böyük babası Mahmud Kaşqarının hələ XI əsrdə ərsəyə gətirdiyi "Divan-lügəti-türk" əsərindəki dəqiq məlumatlardan ibarətdir. Qadir Qədirzadə

edən faktlardandır. Bu amillər Naxçıvanda — Nuhdabanda oturaq həyata keçid haqqındakı təsvirləri formalaşdırır ki, bunlar da öz növbəsində burada ilkin şəhərin — protoşəhərin 5 min ildən çox yaşması qənaətinə gəlməyə imkan verir.

Vətəndaşlıq mövqeyi, millilik amili Qadir Qədirzadənin tədqiqatlarının özünəməxsusluğunu müəyyən edən başlıca xüsusiyyətlərdir. "Naxçıvan: Nuh baba və Türk Atadan gələn yol" kitabında da həmin keyfiyyətlər ön mövqedə dayanır. Kitabın "Hadisələr, baxışlar, tarixi həqiqətlər" bölməsində təqdim olunan məsələlərdə elmi cəmiyyətə vətəndaşlıq birliyi tamamlayır. Qadir Qədirzadə ingilis alimləri David Rol və David Lenqin Naxçıvanla əlaqəli uydurma mülahizələrini ciddi elmi təhlilərin süzgecindən keçirərək yanlış olduğunu isbat etmişdir. David Lenqin 2004-cü ildə erməni katolikosu I Vazgenə ithaf etdiyi "Ermənistan: yaradıcı Valqə (Qədim sivilizasiyanın sirləri)" adlı kitabında Böyük Ermənistan əraziləri uydurması Qadir Qədirzadə tərəfindən elmi şəkildə rədd edilmişdir. Bundan başqa, əsərdə Naxçıvan şəhərinin və Kültürə ərazisinin Ermənistanla heç bir əlaqəsi olmadığı əsaslandırılmışdır. Qadir Qədirzadə bunlara yanaşı "tarixin atası" hesab olunan Herodotun məşhur "Tarix" kitabında Araz çayı barədəki mülahizələrə dair də fərqli baxışlara aydınlıq gətirmişdir. Müəllif dərin araşdırmalar sayəsində Herodotdakı Araz çayının heç də bəzi Avropa və rus alimlərinin iddia etdikləri kimi Yasarat (Sır-Dərya) və ya Oks (Amur-Dərya) olmadığını, bu çayın "erməni çayı" adlandırılmasının əsassızlığını müəyyən etmişdir. Qadir Qədirzadənin məsələləri və Azərbaycan haqqında mülahizələri də obyektiv tarixi proseslərlə səsleşir. Eyni zamanda, Qadir Qədirzadə ermənilərin özünəməxsusluğunu Nuh peyğəmbərlə əlaqələndirmələri "saxta-karlıq" hesab edir. O, çox doğru olaraq yazır ki, Nuh peyğəmbər "bütün bəşəriyyətin atasıdır". Tədqiqatçının problemnin mənasını izah edərkən tarixlə yanaşı mifologiyaya, səmavi kitablara da istinad etməsi məsələyə geniş və aydın baxışı formalaşdırır. Qadir Qədirzadə bu məsələnin aydınlaşdırılmasında da o qənaətədir ki, "etnik mədəni münasibətləri, etnoqenetik əlaqələri müəyyənləşdirərkən etnosun keçdiyi həyat yoluna, onun tarixin ayrı-ayrı mərhələlərində inamlarına (mifoloji düşüncəsinə — İ.H.) ciddi fikir verilməlidir. Həm səmavi dinlərdə qədrəki inamlar (mifologiya — İ.H.), həm də səmavi dinlərlə bağlı mədəniyyət məsələləri müqayisəli şəkildə aparılmalıdır". Bütün bunlar isə tədqiqatçıdan universal biliklər və kompleks yanaşma bacarığı tələb edir. Qadir Qədirzadə "Naxçıvan: Nuh baba və Türk atadan gələn yol" kitabında sözün böyük mənasında universal elmi düşüncəyə malik olan və problemni həllinə bir neçə elm sahəsinin "gözü ilə" baxmağı bacaran geniş dünyagörüşlü tədqiqatçı olduğunu nümayiş etdirir. Bu tapınma kitabın "Maddi mədəniyyət" fəslində əhatə olunan problemlərin sərhi prosesində də eyni səviyyədə nəzərə cəsarir. "Naxçıvanda yarımqöçəri maldarlıq" məsələsinin araşdırılmasında özünə etiraf etdiyi kimi "arxeoloji materiallara, tarixi mənbələrə, etnoqrafik məlumatlara" söykənməklə regionda oturaq həyatın başlanmasının sirləri açılmışdır. Hətta müəllif milli mətbəxinin özünəməxsusluğunu və zənginliyini də tarixi materiallarla etnoqrafik materialların sintezi əsasında təqdim edir. Həm də hansı məsələdən bəhs etməsindən asılı olmayaraq, Qadir Qədirzadə həmişə problemlə ümummilli mövqedən yanaşmağı vacib şərt sayır. Bütün bunlara görə Qadir Qədirzadənin tədqiqatlarının və elmi baxışlarının cəhətdə Azərbaycanlı mofkuresi dayanır. "Naxçıvan: Nuh baba və Türk atadan gələn yol" kitabı onun elmi araşdırmaları ilə milli düşüncəsinin və vətəndaşlıq mövqeyinin vətəndaşlıq yolunu əsər kimi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu qiymətli kitab, eyni zamanda, tarixi universal biliklər əsasında kompleks yanaşmanın özünəməxsusluğunu meydana qoyur. Bu isə nəticə etibarilə Qadir Qədirzadənin fərqli baxışlara malik geniş dünyagörüşlü professional tədqiqatçı olduğunu nümayiş etdirir. "Naxçıvan: Nuh baba və Türk atadan gələn yol" kitabı məhz geniş dünyagörüşlü tarixçinin yeni tipli əsəri kimi dəyərləndirilməyə layiqdir. Bütün bunların işığında AMEA-nın müxbir üzvü Qadir Qədirzadənin Naxçıvanda ilkin şəhərsalmanın beş min ildən çox yaşması haqqındakı mülahizələri və qənaətləri kompleks yanaşma ilə tarixin dərinliklərinə doğru gətirməyin həm zərurətini, həm də əhəmiyyətini qabarıq şəkildə nəzərə cəsarir. "Naxçıvan: Nuh baba və Türk atadan gələn yol" kitabı Azərbaycan tarixşünaslıq elmini yeni müddəalarla yanaşı, həm də fərqli yanaşma ilə zənginləşdirən əhəmiyyətli əsərdir.

Musa Qasımlı: "Ermənistan küncə sıxılmış vəziyyətdə olduğu üçün öz siyasətini aqressiv bəyanatlar üzərində qurur"

"Biz ümumiyyətlə, ermənilərə göz açmağa imkan verməməliyik. Diaspor təşkilatlarının da bu məsələdə daim aktivliyinə nail olmalıyıq. Doğrudur, diaspor təşkilatlarımız getdikcə aktivləşir. Diasporumuz daha da güclənib və Azərbaycan həqiqətlərinin yayılmasında, erməni yalanlarının və terrorunun ifşa edilməsində daha intensiv və məqsədyönlü fəaliyyət göstərir". Belə bir açıqlama ilə mətbuatda millət vəkili Musa Qasımlı çıxış etdi. O bildirib ki, bu aktivlik və müstəqillik daim artırılmalıdır. Eyni zamanda da gənclər təşkilatlarının, aktiv gənclərin və cəmiyyətimizin digər təbəqələrinin bu informasiya savaşında daha aktiv və prinsipial çıxışına ehtiyac var: "Bu gün dünyada ikili standartların olması artıq faktadır. Ermənilər Qərbi ölkələrini adını çəkmək istəmədiyim faktorlarla aldadırlar. Yaxud da onlar uydurma məsələlərdən yararılı, həmçinin bizi terrorla hədələyirlər. Biz isə öz mədəniyyətimizlə dünyaya çıxırıq. Bu fərq görmək lazımdır. Qeyd etdiyim kimi, məsələ, Prezident İlham Əliyevin Fransada Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin açılışı etməsi və sair effektiv mədəniyyət tədbirlərimiz buna bariz sübutdur".

təbliğ edir və tanır. Ermənilər isə bu cür mədəniyyət təbliğatını alternativ ortaya qoya bilmirlər. "Bütün bunları nəzərə alaraq hesab edirəm ki, Azərbaycan dövlətinin bu sahədəki fəaliyyəti, xüsusən Heydər Əliyev Fondunun bu sahədə əzmlə gördüyü tədbirlər, həyata keçirilən global mədəniyyət layihələri çox effektiv təsiri göstərir. Azərbaycan dövləti erməni yalanlarına qarşı hücum taktikasını bu səpkidə də çox yaxşı həyata keçirir. Bundan başqa, biz dünyadakı nüfuzlu qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələrinin ölkəmizə dəvət edilərək, onların hesabatlarda ermənilərin törətdikləri ilə bağlı daha müfəssəl faktlar əksini tapıb bilər. Bu məqsədlə dünyanın aparıcı qeyri-hökumət təşkilatlarının forumları Azərbaycanda keçirilə bilər. Bir vaxtlar Azərbaycan deyəndə xərində Azərbaycanın adını xatırdırlar. Hazırda Azərbaycanın inkişafı sayəsində "Eurovision" kimi müsabiqələrin ölkəmizdə keçirilməsi, mədəniyyətimizin, mətbəxinin, musiqimizin, incəsənətimizin dünya çapında yüksək səviyyədə təqdim edilməsi Azərbaycanın informasiya məqsədilə xərində axtarışlarına son qoydu".

Millət vəkili Ermənistanın bu gün çox pis vəziyyətdə olduğunu deyib: "Ermənistan küncə sıxılmış vəziyyətdə olduğu üçün öz siyasətini yalnız hədə-qorxular və qışqıqlardan doğan aqressiv bəyanatlar üzərində qurmağa məcbur olub. Ermənistan siyasətini öz mədəniyyəti, iqtisadiyyatı üzərində qura bilər. Çünki buna inkişaf səviyyəsi və imkanları çatır. Buna görə də hesab edirəm ki, sükani belə saxlamalı və əlaqələrimizi daha da bu yolla genişləndirməliyik. Bu işlərin hamısında vətəndaş cəmiyyəti institutları və gənclər təşkilatları, ölkə gəncliyi də aktiv iştirak etməlidir".

PƏRVANƏ

Ombudsmannın təşəbbüsü ilə Beynəlxalq Əqli Sağlamlıq günü münasibətilə dəyirmi masa keçirilib

Psixi Sağlamlıq Mərkəzində Beynəlxalq Əqli Sağlamlıq günü ilə bağlı dəyirmi masa keçirilib. Ombudsman Aparatının mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, tədbirə sədrlik edən respublikanın baş psixiatri Gəray Garayzadə çıxışında dəyirmi masa Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili E.Süleymanovun təşəbbüsü ilə baş tutduğunu bildirdi: "Hazırda ölkəmizdə psixiatrik yardım 12 iyun 2001-ci ildə qəbul olunmuş "Psixiatrik yardım haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə tənzimlənir. Psixi cəhətdən qeyri-sağlam və xüsusi diqqətə ehtiyacı olan şəxslərin hüquqlarının müdafiəsi Azərbaycan Respublikasının sosial siyasətinin prioritet məsələlərindən biridir və bu xəstələr dövlətin himayəsindədir. Psixi pozuntudan əziyyət çəkən vətəndaşların hüquq və ədalətlərinin müdafiəsi hüquq-müdafə fəaliyyətinin vacib aspektlərindədir. Biz ölkə Ombudsmanı ilə birgə respublikanın bir çox psixonevroloji müəssisələrinə baxış keçirmişik. Müvəkkil bu sahəyə xüsusi diqqət göstərir, məsələyə obyektiv, humanist və xeyirxahlıqla yanaşır".

Tədbirdə iştirak edən Ombudsman Aparatının sektor müdiri, hüquqşünas Məhriban Məmmədova və Müvəkkilin İşgəncələrə qarşı Milli Preventiv Yeganizim qrupunun üzvü, psixoloq Yeganizim Cəfərova müzakirələrdə çıxış edərək, keçirilən belə tədbirlərin psixi sağlamlıq məsələlərinin geniş ictimaiyyətə çatdırılması üçün imkan yaratdığını bildirdi: "Müvəkkil ister milli, istərsə də ölkəmizin qoşulduğu konvensiyaların müddəalarının imkanlarından maksimum dərəcədə istifadə edərkən ruhi-əşab xəstəliklərindən əziyyət çəkən şəxslərin hüquqlarını və qanuni mənafelərinin müdafiəsinə kompleks yanaşaraq, onların real təminatına çalışır. Elmira Süleymanova tərəfindən psixonevroloji

xəstəxanaların siyasətinin tərtib olunub, bu müəssisələrdə mütəmadi olaraq monitorinq aparılır. Tədbirdə qeyd olundu ki, Ombudsmannın adı çəkilən funksiyası müəyyən edilmişdən sonra baxışların və başçekmələrin sayının, eləcə də keyfiyyət göstəricisinin artması, başçekmələrin noticələrinin daha dəqiq və ciddi surətdə qeydiyyata alınması başlandı, habelə psixiatriya xəstəxanalarına və ruhi-əşab dispanserlərinə də Ombudsmannın və əməkdaşlarının başçekmələri həyata keçirilib, müvafiq tədbirlər görüldü: "Müvəkkilin MPM qrupu də mandatına uyğun olaraq, hessas qruplara aid olan insanların yaşadığı müəssisələrdə baxış keçirdiyi zaman ilk vəzifəsi kimi, həmin şəxslərə qarşı rəftar hallarını, göstərilən münasibəti müəyyənləşdirir, sakinlərin yaşayış şəraitinə və mülkiyyətinə, həmçinin sənədləşməyə nəzarət edir. Ombudsmannın hücumuna daxil olmuş müraciətlərin, həmçinin KİV-də işgəncə və digər ləyaqəti alçaldan rəftarla bağlı verilmiş məlumatların araşdırılması və noticələrinin təhlil edilməsi bu qrupun əsas vəzifələrindəndir. Son zamanlar psixiatrik müəssisələrdə aparılan monitorinqlərin noticələri göstərir ki, bu binaların çoxu isitmə sistemi, xəstələr lazımı qida və geyim, laborator müayinələr, müvafiq dərman ləvazimatı ilə təchiz edilmiş, onlar üçün normal terapevtik şərait yaradılıb".

Dəyirmi masada başçekmə və monitorinqlərin noticəsi olaraq, Ombudsmannın tövsiyələri aidyyəti qurumlarla ünvanlandığı iştirakçıların diqqətinə çatdırılır. İnsan hüquqları üzrə Müvəkkilin respublikanın baş psixiatri ilə birgə psixiatrik müəssisələrdə tibb xidmətləri göstərilməsinin və saxlanma şəraitinin daha da təkmilləşdirilməsi məqsədilə monitorinqlər keçirməsi qərar alınıb".

Sevinc MURVƏTQIZI

Rafael Hüseynov: "Milli arxiv fondu haqqında" yeni qanuna ehtiyac var"

Müəssisimiz millət vəkili, Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin sədr müavini Rafael Hüseynovdur.

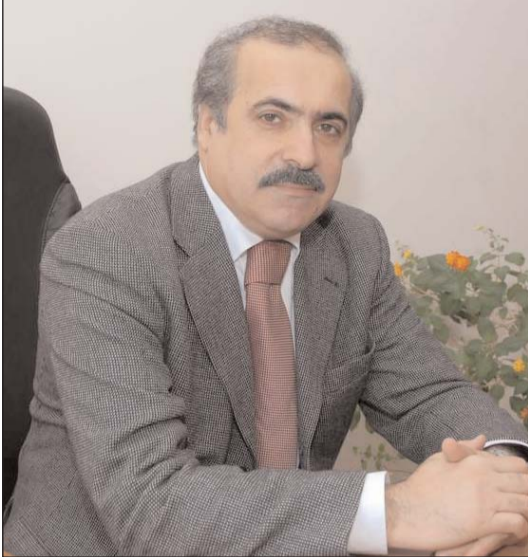
—Rafael müəllim, parlamentin 2012-ci il payız sessiyası öz işinə yeni başlayıb. Bu sessiyadan gözləntiləriniz nədir? Eyni zamanda, komitənin fəaliyyəti nə yerdədir, komitə sədrinin müavini kimi onun işində razısınızmı?

— İlk öncə ondan başlayım ki, parlamentin sonuncu sessiyası hər birimiz və bizimlə əməkdaşlıq edən şəxslər üçün uğurlu oldu. Mən komitə sədrinin müavini kimi ilk növbədə Mədəniyyət komitəsinin 2012-ci il yaz və növbədənkonar sessiyaları ərzində görmüş işlərini müsbət qiymətləndirirəm. Öz imkanları, səlahiyyətləri çərçivəsində Mədəniyyət komitəsi görməli olduğu işləri görüb. Lakin Mədəniyyət komitəsinin fəaliyyəti heç də bu komitənin hüduqları ilə, Milli Məclislə məhdudlaşmır. Mədəniyyət komitəsinin üzvləri həm də müxtəlif beynəlxalq təşkilatlarla təmsil olunurlar, orada ayrı-ayrı mədəniyyətə və bilavasitə bağlı olan qurumlarla sözümlü deyirlər. Sözümlü deyirlər deyəndə də, yeni Azərbaycanın sözlünü deyirlər, Milli Məclisin sözlünü deyirlər, deputat olaraq məsələlər qaldırırlar və bu da bizim ümumi fəaliyyətimizdir. Mədəniyyət komitəsinin fəaliyyətinin tərkib hissəsi sayılmalıdır.

Məsələn, Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞPA) Mədəniyyət, elm və təhsil komitəsində məruzələr hazırlamışdıq. O məruzələrdən biri bu gündə öz işini baş vuran payız sessiyasının gündəliyinə salınıb, plenar iclasda müzakirə olunmuş və Avropada təhsilə töhfə kimi qiymətləndirilmişdi. Düşünürəm ki, o, həm də bizim Mədəniyyət komitəmizin fəaliyyətinin bir hissəsi sayılmalıdır və işimizin əhəmiyyətli bir parçası kimi dəyərləndirilməlidir.

Eləcə də Mədəniyyət komitəsinin üzvləri Azərbaycanın mədəni həyatında çəkisi, yeri olan insanlardır. Onların Azərbaycan mətbuatında, Azərbaycan televiziyaında, ən müxtəlif ictimai tədbirlərdəki çıxışları, fəaliyyətləri də bizim bu komitənin fəaliyyətini çərçivəsində gördüyümüz işlərə əlavə olunan əhəmiyyətli əmək kimi qiymətləndirilməlidir...

—Yeri gəlmişkən, payız sessiyası çərçivəsində komitənin, eləcə də, sessiyanın

ilk plenar iclasının müzakirəsinə çıxarılan "Milli arxiv fondu haqqında" qanuna dəyişikliklərə bağlı nə deyirdiniz?

—Bilirsiniz, bu qanunun istər özü, istərsə də ona edilən dəyişiklik çox önəmlidir. Çünki həyat, reallıqlar həmin sonədə müəyyən qədər dəyişikliklərə uğrayıb, təbii ki, zərurətini ortaya çıxardı. Bir məqam deyim. Fövqəladə Hallar Nazirliyi bir müstəqil qurum olaraq Azərbaycanın nazirlikləri sırasında öz yerini tutan vacib bir struktur olaraq, əlbəttə ki, əhəmiyyət daşıyır və digər nazirliklərə — bu həcmdə, bu çəkiddə olan nazirliklərə şamil olunan keyfiyyətlər, təbii ki, ona da aid olmalıdır.

Amma "Milli arxiv fondu haqqında" qanuna bir daha əlavəni və dəyişikliyi ortaya qoyarkən onu gördük ki, şübhəsiz ki, müəyyən müddətdən ona bir də qayıtmaq zərurəti ortaya çıxacaq. Bildiyiniz kimi, arxivlər müəyyən zaman keçəndən sonra kütlə üçün, ümumi tədqiqatları üçün açıqlıq dərəcəsində müəyyən sərbəstliklərə alıb. Amma bunlar yerli deyil, hələ də mövcud olan bir sıra qapalılıqların müəyyən qədər azalması, gələcəkdə elmi-tədqiqatlar aparmaq daha da rahat olsun.

Konkret qeyd etsəm, istər Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin arxivində, istər Daxili İşlər Nazirliyinin arxivində, istər Xarici İşlər Nazirliyinin arxivində işləmək daha da asanlaş-

sin. Özü də bu arxivlər o arxivlərdir ki, həm də ümummilli əhəmiyyət daşıyırlar. Bu baxımdan, orada ümummilli gerçəkliyin bir çox vacib həqiqətlərinin üzə çıxması üçün araşdırma aparmağa kifayət qədər geniş baza var. Düşünürəm ki, gələcəkdə bu istiqamətdə "Milli arxiv fondu haqqında" qanuna yenidən baxmaq və müəyyən sərbəstlikləri yaratmağa xidmət edən dəyişikliklər üçün orada müəyyən yerlər tapmaq olar, yəni, ayrı-ayrı maddələrdə. Eyni zamanda, onu qeyd edim ki, "Tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması haqqında" qanuna edilən dəyişikliklər də elə həmin qəbildəndir...

—Bu sessiya ərzində komitənin tərəfindən müzakirə olunaçaq və ya müzakirəsi gözlənilən məsələlər barədə nə deyirdiniz?

— "Mədəniyyət haqqında" qanun düşüncəm ki, kifayət qədər təkmil bir hala gəlir və bu da son deyil, gələcəkdə də bu istiqamətdə, təbii ki, iş gedəcək və inanıram ki, bu qanun daha mükəmməl və təkmil hal alacaq. Bu qanunun müzakirəsi, yeni variantda onun ətrafında aparılacaq diskussiyalar, fikir mübadilələri həm də Mədəniyyət komitəsinin Azərbaycanın mədəni icması üçün, mədəni icması üçün, ictimaiyyəti üçün, ictimaiyyətinin siyasətini müəyyənləşdirən insanlarla növbəti ünsiyyət imkanı olacaq. Düşünürəm ki, həmin müzakirələr qanunun bir az da təkmilləşməsi üçün imkan verə bilər.

Bundan əlavə, bizim mədəniyyət qanunundan başqa "Muğam sənəti haqqında" qanunun da müzakirəyə çıxarılması nəzərdə tutulur. Düşünürəm, bu da çox əhəmiyyətli bir qanun layihəsidir və onun qəbul edilməsi bitməli və mədəniyyət qanununun bir az da güclü olmasına, həmçinin, muğam sənətinə dövlət səviyyəsində göstərilən qayğının artıq qanun çərçivəsində də təbii edilməsinə əlavə bir yardımçı olacaq.

Digər tərəfdən, bunun ardınca "Aşiq sənəti, saz sənəti haqqında" ayrıca qanun layihəsi hazırlanmışdır, onun ardınca o gələcək. "Miniatur sənəti haqqında", "Yazılı abidələrimiz haqqında" qanun layihələri bizdə var ki, onlar da hazırılıq prosesindədir. Düşünürəm ki, həmin sahəvi qanunların hazırlanması gələcəkdə mədəniyyət qanununun bugünkündən də daha mükəmməl, daha təsirli, həyatda daha işlək olmasına imkan yaradacaq.

KAMİL

Elmira Axundova: "Dəfələrlə nadir flaminqo quşunun ətini təklif edən qanunsuz ovçulara rast gəlmişəm"

"Qırmızı kitab"a düşən nadir canlıların məhv edilməsi yolverilməzdir". Bu miltət vəkili Elmira Axundova dilə gətirib. Onun qeyd etdiyinə görə, ancaq bir məsələ

lə var ki, respublikamızda bioloji kolleksiya o qədər də geniş yayılmış sahə deyil. "Ona görə başa düşə bilmirəm ki, İnzibati Xətalər Məcəlləsində bu məsələ ilə əlaqədar bu qədər kəskin cərimə artımı hansı zərurətdən irəli gəlir? Həmçinin, bu cərimənin məbləği bizim əhalinin həyat səviyyəsinə nə dərəcədə uyğundur?"-deyən millət vəkili axundova görə, burada digər bir məsələni də unutmamaq lazımdır ki, qanunsuz bioloji kolleksiya ilə mübarizə daha çox milli qorxu və parklarımızda, həmçinin, dəniz və göllərimizdə həyata keçirilən qanunsuz ovlarla mübarizə istiqamətində aparılmalıdır. E.Axundova qeyd edib ki, çünki onun həcmi və canlı təbiət aləminə vurduğu zərər daha çoxdur.

"Təsəvvür edin ki, Lənkəran-Masallı yolunda mən bir neçə dəfə müştərilərə nadir və gözlənilən ilə seçilən flaminqo quşunun ətini təklif edən qanunsuz ovçularla qarşılaşmışam. Əlbəttə ki, belə bir hallara qarşı daha sort addımlar atılmalıdır"-deyər, millət vəkili öz sözlərinə əlavə edib.

Kamil HƏMZƏOĞLU

Jalə Əliyeva: "Turizm haqqında" yeni qanunun qəbulu çox vacibdir"

"Hesab edirəm ki, komitəmizlə yaxın əməkdaşlıq edən Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi ilə birlikdə "Turizm haqqında" yeni qanun layihəsi üzərində işləmək üçün tələbləri baxımından əhəmiyyətli ola bilər". Bunu mətbuata açıqlamasında Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin üzvü Jalə Əliyeva dilə gətirib. Onun qeyd etdiyinə görə, bu təkliflə bir müddət öncə üzüldü komitənin iclasında da çıxış edib: "Bildiyiniz kimi, hər birimiz bir müddət öncə yay tətilindən gəlmişik və hər birimiz yəqin ki, xaricə getməklə bərabər, Azərbaycanın dilbər guşələrinə getmişik, hər birimiz müəyyən istirahət qurumlarında istirahət etmişik. Bu, iki aylıq tətil dövrü ərzində də gördüklerimiz, gözdiklerimiz, tərəziyə qoyduqlarımız bu fikrə gəlməyə əsas verir ki, turizm sahəsini tarazlaşdırmaq, balanslaşdırmaq, bu sahədə mövcud olan boşluqları doldurmaq üçün belə bir qanuna ehtiyac duyulur. Yəni, gedib gözdüyümüz, gördüyümüz bu yerlərdə işə-mişət xidmətinin səviyyəsi, otellərin təsnifatı, turizm obyektlərinin konfigurasiyaları, xidmət müəssisələrinin səviyyəsi, bundan başqa, gələcək turizmlərin ölkənin təbii sərvətlərindən nə şəkildə və hara qədər istifadə ediləcəkləri, ölkənin meşələri, gölləri, dənizlirinin qorunması, düşüncəm ki, bütün bunlar turizmə bağlı yeni

qanunvericilikdə mütləq əksini tapmalıdır". Millət vəkili deyib ki, Azərbaycanın bugünkü iqtisadi inkişafı, o cümlədən, turizm inkişafı yerli insanlardan başqa xarici insanlara da bəddindən artıq ölkəmizə cəlb edir: "Onların tələblərinə cavab verəcək səviyyəli otellərin olması, bu otellərin təsnifatının artıq qanunla müəyyənləşdirilməsi və balanslaşdırılması düşüncəm ki, aktual məsələlərdən biridir. Bu baxımdan, bu sahəni tənzimləyəcək yeni mükəmməl bir qanunun hazırlanmasına və qəbuluna ciddi ehtiyac var".

Kamil HƏMZƏOĞLU

Yaddaşımın küncündən...

Prezident baş redaktorları görüşə çağırmışdı...

Şakir YAQUBOV

Adi iş günlərindən biriydi. Telefon zəng çaldı. Azərbaycan prezidentinin mətbuat katibi Arif Əliyev:

— Şənbə günü prezident ölkənin yüksək tirajlı qəzetlərinin baş redaktorlarına görüşməyi planlaşdırır. "Səhər" qəzeti də bu qrupa daxildir. Ancaq mənə dedilər ki, baş redaktorunuz xaricdə səfərdədir, prezidentlə görüşə baş redaktorun birinci müavini kimi Siz dəvət olunursunuz. Şənbə günü, saat 10-da, prezidentin iqamətgahında...

Ömrüm boyu heç kimi özvələmədiyim, buna cəhd də göstərmədiyim üçün bu dəfə də nəm-nüm eləməm də, köhnə "Molodyoj Azerbaydjan"çı Arif bir həmkar olaraq "Azərbaycan gəncləri"nin lap köhnə təmsilçisini bu görüşə razı saldı.

1993-cü il fevralın 6-sı. İki gündən bəri yağan qar dayanmış və yavaş-yavaş ərimsəyə başlamışdı. Küçələrdə nəqliyyat vasitələri az olsa da, adamin ayaqları yerdən götürməyə yetirdi.

Prezident iqamətgahının qapısı önündə toplaşanlar barmaq hesabı saymaqla "yüksək tirajlı qəzetlər" in sayının 10-u keçmədiyini təyin etmək çətin deyildi. Yüngülcə salamaşdıq, bugünkü nömrələrdəki bəzi yazılara eymahlə işarə vurduq və... Giriş qapısı açıldı, bizi içəri dəvət elədilər. Adətən belə məqamda başlanan ənənəvi "buyur-buyur" onunla nəticələndi ki, kiçik dəhlizdən içəri birinci mən keçəsi oldum.

Qəbul otağına qədəm qoyan təki qapının sağ layının arxasında dayanmış prezident Əbülfəz Elçibəy gözümə sataşdı. Görüşmək üçün bir addım irəli atıb sağ əlini uzatdı. Belə olacağına gözləmədiyim və prezidentin bizi məhz bu şəkildə qarşılayacağına dair xəbərdarlıq almadığımızı görə duruxub qaldım, ancaq dərhal özümə gəlib mən də səstlə əl verdim və ələ bu an arxama gələnləri də şoka salan hadisə baş verdi: əlim əlində olduğu halda prezident məni özünə tərəf çəkib başına basdı...

Sonra arxama otağa daxil olan baş redaktorların hamısıyla bir-bir əl verərək görüşüb balaca qəbul otağının ortasında qoyulmuş uzunsov stolon arxasına keçdi. Sağında-solunda, hər tərəfdən 2-3 nəfər özünə qər elədi. Mən onunla üz bəzəyə qər tutası oldum.

İndiki uydurma dilə desək, "media kapitanları" nı salamladıqdan sonra görüşün məqsədini bildirdi: "İstədim bir görüş, səh, dərdləşək".

Sonra özünü mənə tutub: "Hardan tanıyıram səni?" — deyər soruşdu.

Tam qətiyyətlə "Bakı Dövlət Universitetindən... 1968-ci ilin 2 sentyabrından" — dedim.

Keçən qeydlərimdə yazdığım kimi, mən HƏMİN tarixi uzun müddət məhz 2 sentyabr hesab eləmişəm, hətta o həmin tarixi hamıya bu cür nişan vermişəm. Ona görə indi də belə söylədim: 2 sentyabr...

O isə tarixin qeyri-dəqiqliyinə mənə qoymadı, eləcə o üçün sanki gözlərinə işıq gəldi, çəndən arxada qalmış gənclik illəri-nə qovuşdu. Ona görə başqa dəqiqləşdirmə elədi:

— Tarix fəkültəsində? — "Yox, kitabxanaçıyıqda..." — cavab verdim.

Mənzərəm tam aydınlaşdı: "O ilk beşliyi yadındamı? — soruşdu, sonra hamıya müraciət elədi: — Mən bu gün üçün deyirdim ki, bizim azadlıq hərəkatı beşliklərdən onluqlara, onluqlardan yüzliklərə çevrilməklə bütün milləti əhatə eləyəcək və

onda bu millətin qabağında heç nə, heç kim dayanıb bilməyəcək...".

"İlk beşlik" deyər nəzərdə tutduğumuz, yaxud ehtimal elədiyimiz adamları — keçmiş tələbələrini soruşdu, onların aqibəti ilə maraqlandı. "Gəlib-gedənin ələndən gecəm-gündüzüm yoxdur: hərəsi bir xahişə gəlir. Bəs siz niyə gəlmirsiniz?" — bu da onun mənə, fərdi müraciəti oldu.

Mən onun güman elədiyini beşliyin bütün üzvlərinin adını çəkib harada və nə işlə məşğul olduqlarını söylədim, iradına isə: "Siz onsuz da bizi buna öyrətdiniz ki, yaxşı mütəxəssis olub vətənin dərhlərinə dərman olmaq lazımdır. İndi biz də azdan-çoxdan bu tövsiyəyə əməl etməyə məşğulmuşuq. Nəyə bir problemimiz olanda da özümüzü həll etməyə çalışırıq. Daha hər şeydən ötrü prezidentin üstünə qaçmazlar ki!?" — dedim.

Yenə mənalı-mənəli gülümsədi və sol qolunun altındakı qəzet topasına — qəzetlərin təzə nömrələrinə işarə ilə: "Düz eləyirsiniz, budur, burda — "Səhər" — də hərdən-birdən mənə də möhkəm çəkirsən" — deyib, söhbətin miqyasını bir az da genişləndirdi: — Buyur, "7 gün" bu gün təcili yardım stansiyasından məlumat verib — bu qarda-çovğunda Bakının küçələrində neçə nəfər yarıxılıb, neçəsinin qol-qoçu əzilib. Bunu da ələ verib ki, ələ bil qar da Əbülfəzin sifarişini ilə yağıb, küçələri də Əbülfəz qavdan-şaxtadan təmizləmişdik, avtobusların işini də prezident nizamlamışdı... Yaxud bu da mənim dostum Aqil Abbasın qəzeti, "Ədalət". Görün, adi "Ədalət" olan bu qəzet nə yazıb...

Bu cür fərdi iradlarla davam edən söhbət gəlib çıxdı xarici medianın üstünə. Prezident sözlərinə davam elədi: — Siz bilirsiniz ki, srağagün gecə Cəvəhər Dudaşev Bakıda olub. Özü də dəvətsiz. Mən burada Eduard Şevardnadzeyinə şam yeməyi yeyirik, gəlib qulağıma pıçıldayırlar ki, bəs Dudaşev şəxsi təyinatla bizi aeroporta enib, bura gəlib Şevardnadze ilə görüşmək istəyir.

Bilirsiniz ki, bu, az qala mümkün bir işdir — çünki Zviad Qamsaxurdiya bunun qatı düşməndir, o da qaçır girib Dudaşevin qoltuğuna altına. İndi Dudaşev də, Allah bilər, hansı niyyətlə bununla görüşməyə çıxır. Amma mən bizim Qafqaz adət-ənənələrinə yaxşı bələdəm, bilərəm ki, burda heç bir kişi başqa birisinin süfrəsi başında namərd hərəkat edə bilməz və eləməz də...

Mən bir qədər düşüncə Şevardnadzeyə siri açaram və Dudaşevi Bakıya şəxsən özüm, onunla görüşdüm üçün çağırıldığımı söyləyirəm. "İcazə verirsənmi gəlsin və bizim süfrəmizdə otursun?" — deyər soruşuram. Hiss edirəm ki, rəngi ağappaq ağarır, özünü tələyə salmış kimi sanır. Bir daha əmin edirəm ki, can narahatlığı üçün əsas yoxdur, hər şey mənim boynumdadır, ancaq bu görüşün bitməli olduğu Qafqazda sülh üçün, sakitlik üçün böyük əhəmiyyəti var...

Onu inandırma bilirdim. Dudaşev gəlir, bunları gördükdüyüm üçün bilirdim ki, mənə nə cür təşəkkür eləsin. Bizim birgə şam yeməyindən sonra bunlar düz iki saat təklidə qalıb söhbətləşirlər. Belə bir razılıq əldə olunur ki, Çeçenistan və konkret olaraq Qamsaxurdiya tərəfdən Şevardnadzenin hakimiyyətinə heç bir sədəmə toxunmayacaq...

Sonra özümüzü görüşür, bu niyyətlə xeyir-dua veririk və... razılığa gəlirik ki, bu barədə mətbuat orqanlarında bir cümləyənlə olsa da məlumat verilməsin.

Amma bugünkü "İzvestiya" "Şevardnadze Qafqazda sülh yaradır" başlığıyla bu barədə məlumat yayıb. Deyən də yoxdur ki, Şevardnadze sülh yaradırsa, bunu niyə Tiflisdə eləmir, gəlib Bakıda eləyir? Bax, sizin təmsilçisi olduğunuz mətbuatın bu cür həlləm-qəlləm işləri var...

"İstəyirəm bilirsiniz, — prezident söhbətinə davam elədi, — biz sizinlə — kimiyən 30 il, kimiyən 20 il, kimiyən 10 il, kimiyən 5 il — əvvəl —

bu mübarizəyə başlayanda məqsədimiz, məramımız milləti, vətəni ağ günə çıxarmaq olub. Heç bizim prezidentlik, ya baş redaktorluq iddiasında olmamışıq, bunun üçün təcrübəmiz də olmayıb, bunları indi — işləy-işləyə, görüb götürə-götürə əldə edirik. Ona görə də bizimizin səhvinə götürüb dağın başına qoymama liyyət, o səhvin aradan qaldırılmasına kömək eləməliyik. Təbii ki, bu, bilərəkdən edilməyən səhvdir...

O il mən Moskvada Yeltsinlə görüşmüşəm. Deyir, cənab Elçibəy, gəlin filan işi filan cür görək. Mən fəvriyə anlaşıram ki, bax, çox qorxulu məsələdir, buna getmək olmaz, bunun qorxusunu heç özü də anlamır. Deyirəm ki, Boris Nikolayeviç, Siz məsələni çox gözəl qoyursunuz, mən də düşünürəm ki, o məsələni məhz Siz deyən təki həll eləmək olar, ancaq bilirsiniz ki, məsələyə ictimai münasibət də var: bizim bir daxili işlər nazirimiz var — İsgəndər Həmidov, xalqı bizim əleyhimizə qaldırır, necə deyirlər, it də gedər, ip də... O, dərin-dən köks ötürüb "Tamamilə doğru söyləyirsiniz, qoyun bu məsələ hələ gözləsin" — deyir.

Yaxud mən deyirəm ki, filan məsələni belə eləsək, mənə, hər iki dövlət üçün yaxşı alınar... O da mənə dəstək verir və... bunun baş tutacağına inanmadığımı bildirir, çünki ortada prezidentin milli məsələlər üzrə müaviri Sergey Şaxray var, onu razı salmaq böyük problemdir... Bax, dövlət idarə eləməyin bu cür inco məqamları var və siz jurnalistlər bu məqamları bilib nəzərə almayınca həmin sizin, həm də dövlət idarəçilərinin başı qılıqaldan ayrılmaz...

Prezidentdən sonra ayrı-ayrı dövlətlər qaldırılan məsələlərə münasibət bildirdilər, mən də dedim ki, "siz səhv eləyincə mən yazacağam, çalışın ki, səhv etməyiniz, yaxud səhviniz mümkün qədər az olsun".

...Dövlət katibi Pənah Hüseynovun görüş otağına girib söhbəti bitirmək və növbəti qəbulu başlamaq barədə ikinci təkidli qeydindən sonra görüşümüz bitdi. Prezident yenə hamıyla təkbətək əl verib xudəhafızlaşdı, mənə isə "Uşaqları gözləyirəm ha..." — tapşırığını verməyi də unuttu.

Onunla növbəti, sonuncu görüşümüz 1997-ci il dekabrın 27-də — "Azadlıq" qəzetinin ilk nömrəsinin çapdan çıxmasının ildönümünə həsr olunmuş ənənəvi məclisdə oldu, amma bu dəfə "Kələki hicrət"ndən sonra mənim kimi keçmiş, lap keçmiş beşliklərdən birinin üzvünün ELÇİBƏYƏ sərbəstcəsinə yaxın düşməsi mümkünsüz idi...

P.S. Gələcək prezidentə "P.R.M." çəkdirimi mənə irad tutan dost-tanışa və ümumiyyətlə, bütün oxuculara: hansı dövrəndən, hansı ildən söhbət açıramsa, bütün faktları istisnasız olaraq həmin dövrədə, ildə adlandırıldığı kimi qeyd edirəm; bu, siqaret də aiddir: Azərbaycanca o vaxtların ən bahalı və nüfuzlu siqareti Bolqarıstan istehsalı "T-rezor" və Moskva istehsalı "S-tolçnaya" siqaretləri idi. Hər ikisinin də dadı mənə yaxşı tanış idi, 1968-ci ilin sentyabrında isə "Prima" çəkirdim. Səhv eləmərsəm, qutusu 15 qəpiyə idi. Mən onu öten qeydlərimdə "ucuzdan-ucuz siqaret" adlandırmışdım. 70-ci illərin əvvəllərindən sovet ordusu sıralarında xidmət zamanı gördüyüm "Oxotniçiyi" isə həqiqətən SSRİ-nin ən ucuz siqaretiydi: pərəkəndə satış qiyməti 5 qəpiyə idi, ancaq satışa buraxılmırdı — onu xaricdə xidmət edən əsgərlərə və sualtı qayıqların matros həyatına iki günə bir qutu hesabı ilə pulsuz paylayırdılar...

P.P.S. 1993-cü il fevralın 6-dakı görüşün gedişində hansısa məqamda prezident cibindən "Marlboro" siqareti çıxardı, qutunu açdı: "Buyurun, çəkin" — deyəndə üz bəzəyə oturan mən — tərəddüdsüz-filansız əlimi uzadıb siqaretin birini götürdüm və... elə siqaretimi də Elçibəy yandırdı...

Fevral 1993 — oktyabr 2012

"Bakı Humanitar Forumunun bəyannaməsi dünyaya vacib mesajlar verdi"

"Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu mədəniyyətlərəarası dialoq inkişaf etdirmək üçün çox önəmli platformadır". Bu sözləri İ Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumunda iştirak etmək üçün ölkəmizdə olmuş Koreya Respublikasının Hankuk Xarici Dillər Universitetinin rektoru, ispan ədəbiyyatı üzrə alim Çul Park deyib. Humanitar Forumun əhəmiyyətindən danışan Ç.Park bu mötəbər tədbirin ölkələr arasında beynəlxalq münasibətlərin inkişafında xüsusi rol oynayacağını da əminliklə qeyd edib. Rektor, həmçinin bir sıra dünya telekanallarında yayımlanan videoçarxlar vasitəsilə ölkəmiz haqqında məlumatlar əldə etdiyini bildirdi.

Azərbaycanda ilk dəfə olduğunu deyən Ç.Park şəhərin gözəlliyindən, Bakının qədim və modern tikililərindən, ölkəmizin sürətli inkişafından söz açıb. Qonaq, eləcə də şəhərdəki restoranların, Azərbaycan mətbəxinin, milli yeməklərin çox gözəl olduğunu bildirdi: "Bu ölkənin insanları çox mehriban, qayğıkəs və enerjilidirlər. Xəzərin sahilindəki Dənizkənarı Milli Park çox möhtəşəmdir. Buranın iqlimi də gözəldir. Bakının qədim və müasir tikililəri diqqəti xüsusilə cəlb edir. Sakinlərin qonaqpərvərliyini, qayğıkeşliyini isə unutmamaq mümkündür deyildir". Qonaq Azərbaycan haqqında ən gözəl təəssüratlarını öz həmvətənləri ilə məmnuniyyətlə bölüşəcəyini də bildirdi. "Bakının gözəlliyinə heyran olmamaq mümkündür deyil. Burada gördüklerimiz mənə bu şəhərə yenidən gəlməyə həvəsləndirir". Bu sözləri isə Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumunda iştirak etmək üçün ölkəmizdə səfərdə olmuş ABŞ-ın Ohayo ştatında Klivlend Klinik Hospitalının həkimi Con Konomi deyib. Bakının inkişaf etmiş bir çox Qərb ölkələrindəki şəhərlərindən heç də geri qalmadığını vurğulayan amerikalı qonaq paytaxt sakinlərinin çox mehriban və qonaqpərvər olduqlarını qeyd edib. Ölkəsi ilə Azərbaycanı müqayisə edən Con Konomi bildirdi ki, tibb sahəsində çalışan bir çox mütəxəssislərlə fikir mübadiləsi aparmaq imkanı baxımdan bu Forumda iştirakım mənim üçün çox əhəmiyyətlidir. Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumunun səmərəli keçəcəyinə inanıram. Çünki bu mötəbər tədbirdə dünya miqyasında tanınmış şəxslər iştirak edirlər: "Bu forumda təkrar iştirak etmək arzusu ilə Azərbaycanı tərk edirəm. Forum günlərində humanitar sahənin müxtəlif aspektləri, gündümlü üçün vacib əhəmiyyət kəsb edən məsələlər müzakirə mövzusu oldu. Qloballaşma bu gün nə qədər böyük yeniliklər, inkişaf, müasir texnologiyalar gətirir də, eyni zamanda bəzi fəsadlar da istisna deyil. Multikulturalizm kimi vacib məsələ ətrafında çox önəmli müzakirələrimiz oldu. Hesab edirəm ki, sonda qəbul edilən bəyannamə də dünyaya bir çağırış olma vacib mesajlar verdi".

PƏRVANƏ

“Fikir, söz və məlumat azadlığının, plüralizmin inkişaf etdirilməsi” istiqaməti üzrə

Açıq cəmiyyət və mətbuat

Tofiq YUSİFOV

Nə qədər paradoksal olsa da, postsövet məkanında total dəyişiklikləri, xüsusən də mətbuat sahəsindəki inqilabi prosesləri, bu sahədə qarşıda duran böyük vəzifələri Qərib, Amerika nəzəriyyəçiləri və publisistləri də dəqiq görə və müqayisə edə bilməmişlər. Bununla bağlı Amerika tarixçisi və jurnalisti Pol Consonun fikirlərini nəzərdən keçirmək yəqin ki, maraqlı olardı. O yazır:

“Katolik jurnalistlər”, “feminist jurnalistlər”, “partiyalı jurnalistlər” və s. bu sayaq başqa növlərdən olan jurnalistlər barəsində eşitməkdən qulaqlarım döyənək olub. Allah xatirinə, qoy nə istəyirlər eləsinlər, öz mülhizə və rəylərini üstümlüə yağdırsınlar, ancaq onları nəse başqa adla oxuculara sırıməsınlar. Qoy istədikləri dəhşətləri götirsinsinlər, ancaq bunu açıq şəkildə, maskalanmadan etsinlər, çünki onlar da özlərini qərəzsiz reportyorlar kimi təqdim edəndə, mən o dəqiqə şübhəyə düşürəm. Mən yenilikləri heç bir ehkama bulaşmamış, təmiz şəkildə almaq istəyirəm. Marksist jurnalistika, marksist tarix qədr böyük cəfəngiyatdır. İnsanın daxilində marksizm yuxula-mayana qədr jurnalist oyanmaz və Rusiyanın (SSRİ—nin) nümunəsində biz aydın görürük ki, bu, həqiqətən belədir”.

SSRİ dağıldıqdan sonra postsövet məkanının jurnalistikasına nəzər salmış P. Conson daha sonra yazırdı: “Düz yet-

(Övvəli ötən sayımızda)

miş il sərəsər sovet qəzetlərini Qəribin adı dövrü mətbuatı kimi oxumaq qətiyyən mümkün deyildi. Bu qəzetlər daha çox gizli tərqiqlərin risalələrini xatırladırdı və orada yazılanların mənasını açmaq üçün sovetoloqların ciddi səyinə ehtiyac var idi. İndi hər şey dəyişib və Rusiya (oxu: SSRİ) mətbuatı yenilikləri bəşəriyyətin inkişafının irəlincidən qurulmuş modelinə illüstrasiya kimi deyil, sadəcə yeniliklər kimi təqdim edir. Qəzetlər sadəcə olaraq qəzet olublar və elə bu səbəbdən də maraqla oxunurlar.”

Fikrimizcə, yeniliklə əsnə arasında konsensusa nail olmaq üçün, xalqımızın daxili dünyasının əsasını təşkil edən mədəni ənənələrinin qorunması hökmən lazımdır. Başqa sözlə deyilsə, Qərib dəyərlərinə birmənalı şəkildə Azərbaycan realiyına tətbiq etmək qeyri-mümkündür, buna bizim mental xüsusiyyətlərimiz də bu və ya digər formada imkan vermir. Bundan əlavə, inkişaf etmiş dünya ölkələrində özünü birmənalı şəkildə vətəndaşlıq hüququ qazanmış ideologiyaların, ayrı-ayrı strukturların və ictimai təşkilatların tam forma və şəkildə Azərbaycana tətbiqi nənki istənilən nəticəni verməz, əksinə, xeyli problemlər yaradard.

Məsələn, Qərib mətbuatının heç bir sınıtı-filan keçirmədən həvəslə müraciət etdiyi pornoqrafiya təmayillü nəşrlərini, Azərbaycan şəraitində tətbiqi və çiçəklənməsi o illərdə nənki mümkün, heç arzuolunan belə deyildi. Həmin addım və təcrübə xalqın mentaliteti ilə tam ziddiyyət təşkil edirdi. O, bəzi məsuliyyətsiz işbazlardan başqa heç kəsi cəlb etmirdi. Sözügedən təcrübənin yeni cəmiyyət quruculuğu prosesinə, ümumiyyətlə, oxucuya yaxşı heç nə vəd etmədiyini gözəl başa düşən ümummilli lider H. Əliyev mətbuatda Azərbaycanın mental xüsusiyyətlərini nəzərə almasını ilə bağlı hələ 2001-ci ildə verdiyi bəyanatlarının birində göstərirdi: “Ayrı-ayrı jurnallarda, qəzetlərdə pornoqrafiya səviyyəsində fotosəkillər nümayiş etdirənlər nə düşünürlər? İndi ən inkişaf etmiş Avropa ölkələrində, Amerikada, başqa ölkələrdə belə şeylər yoxdur. Vaxtilə, nə vaxtsa olubdur. Amma indi belə şeylər yoxdur. Orada mədəniyyət çox yüksək səviyyədedir. Amma biz, bu barədə tamamilə başqa mentalitə malik olan xalqımız indi bir neçə il ərzində bezi adam-

ların pozğun hərəkətlərinə məruz qalmışdır. Biz buna dözə bilmərik. Biz bunların hamısının qarşısını alacağıq... Güman edirəm ki, cəmiyyət mənim bu fikirlərimin tərəfdarı olacaqdır və hər öz yerində bu cür mədəniyyət hərəkətlərinin qarşısını almağa çalışmalıdır”.

Ölkə prezidentinin bu fakta demokratiya və fikir azadlığı pərdəsi geyindirilmək istəyənlərə cavabı da maraqlıdır: “Azərbaycan prezidenti kimi mən bu barədə qəti fikrimi bildirirəm. Bir də bəyan edirəm ki, biz Azərbaycanda demokratiyanın bütün tələblərini tətbiq etməmiş və edəcəyik. Ancaq Azərbaycanın milli-mədəni dəyərlərini, Azərbaycanın milli mentalitetinə qarşı yönəldilmiş hərəkətlərin hamısının qarşısını alınacaqdır və qanun çərçivəsində lazımi ölçülər götürüləcəkdir. Bu sözləri deyərək mən bir daha Azərbaycan xalqına, Azərbaycanın vətəndaşlarına müraciət edirəm ki, hər bir insan vətəndaşlıq borcunu ən yüksək bəre hesab etsin”. Bu sözlər “Pornoqrafiya yayan qəzetlər ayrıca köşklərdə satılmalıdır” kimi zərərli, mental xüsusiyyətlərimizlə bir çərçivəyə sığmayan fikirləri cəmiyyətdə siyasi, sosial və ictimai tədavülə daxil etmək istəyənlərə uzaq-gözlüklə qəzəllərini çox sərrast, kəskin və birdəfəlik cavab idi. Və “mətbuatı təzyiqləri parlament səviyyəsinə çıxarmaq istəyən müxalifət” mətbuatı nədənsə bu fakta müəmmalı şəkildə göz yumurd.

Müstəqilliyimizin ilk illərindən başlayaraq bizim günlərə qədər Azərbaycanada belə bir qənaət formalaşmışdır ki, ölkəmizdə demokratiyanın təntənəsi və açıq cəmiyyət quruculuğuna mətbuatla bərabər həm də xeyli şəkildə “üçüncü bölmə”nin (qeyri-hökumət təşkilatlarının) inkişafı və genişləndirilməsi yolu ilə nail olmaq mümkündür. Bu nəzəriyyə tərəfdarları artıq “üçüncü bölmə”ni təkcə vətəndaş cəmiyyəti ilə əlaqələndirmir, hətta onun sinonimi kimi qəbul edirlər. Bəlkə də bu tendensiya dünyadakı demokratiya dalğasının inkişafında ən incə məqamlardan biri idi.

Qeyri-hökumət təşkilatlarının inkişafının onların cəmiyyətdəki rolu və əhəmiyyətlərindən qaynaqlanaraq baş verməlidir. “Üçüncü bölmə” cəmiyyətlə, xalqla hakimiyyət arasında əlaqə yaradan həlqədir. Məhz cəmiyyət “üçüncü bölmə”yə müəyyən zaman kəsiyində onunla hakimiyyət arasında münasibətləri bir növ tənzimləmək səlahiyyəti vermişdir və tədqiq olunan dövrdə bu prosesin monitorinq mətbuatda davamlı şəkildə öz əksini tapırdı. Lakin QHT-lərin səlahiyyətləri müəyyən çərçivədən kənara çıxarmalardı, təkcə ona görə ki, “üçüncü bölmə” öz qərarları üçün heç bir hüquqi məsuliyyət daşırmı və onların nəticələrini görə heç yerdə cavab vermirlər. QHT-lər heç vaxt konkret qərarlar qəbul edən və onun nəticəsi üçün cavabdeh olan dövlət strukturlarının bir qoluna çevrilməməlidir. Təcrübə göstərir ki, bu təşkilatlar bəzən öz birbaşa səlahiyyətlərini “unudaraq” vətəndaşların hüquqlarının müdafiəsindən çox, nüfuzlu maliyyə strukturlarına da çevrilə bilərlər.

Müstəqilliyin ilk illərindən başlayaraq Azərbaycan inkişafının müxtəlif mərhələlərində onlarca bu tipli təşkilat meydana caldı. Ən təhlükəli isə bu idi ki, sözügedən QHT-lərin bəziləri birbaşa funksiyalarını qırağa qoyaraq, hətta ayrı — ayrı dövrlərin xüsusi məqsədləri üçün ayırdıqları qrantlara belə meyl edirdilər. Məsələn, “Zerkalo” qəzetinin 24 dekabr 1999-cu il tarixli sayında Z. Qarabalov soyadlı jurnalist “SİDSUH qrant intizarında” sərlövəhli məqaləsində bu qeyri-hökumət təşkilatının həmin dövrdəki fəaliyyətsizliyinin əsas səbəbini Qəribdən ayrılan qrantların kəsilməsi ilə əlaqələndirirdi.

1991-2004-cü illərdə Azərbaycanda irili-xırdalı 3000-ə yaxın qeyri-hökumət təşkilatı fəaliyyət göstərirdi. Bu təşkilatların bir hissəsinin ancaq adı vardı, bir hissəsi müxtəlif ölkə və qurumlardan qrantlar almaq üçün şübhəli fəaliyyətlə məşğul idi, digərləri isə, həqiqətən xalq, ölkə, demokratiya üçün həqiqətən rəşional fəaliyyət göstərmək istəyirdilər, lakin çox təəssüf ki, bu qurumların da maliyyə imkanları məhduid idi. Məhz “diribaş” QHT-lərin fəaliyyəti digər təşkilatların rəşional fəaliyyətini kölgədə qoyaraq, ümumilikdə vətəndaş cəmiyyətinin başlıca atributlarından biri olan bu strukturlara müxtəlif səviyyələrdə problemlər yaşadırd.

Bütün bunlara baxmayaraq, Azərbaycanda çox qısa bir müddətdə heyrtədiləcək dərəcədə sürətli demokratik proseslər yaşanmağa başlandı. Bir-birinin ardınca demokratiya və plüralizm, insan

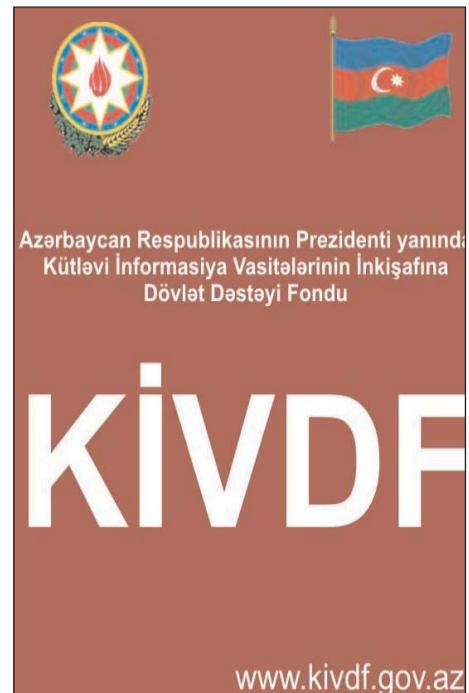
haqlarının müdafiəsi sahəsində onlarca qeyri — hükumət təşkilatları, müxtəlif mərkəzlər yarandı.

Qeyri-hökumət təşkilatlarının fəaliyyətində əsas məqsəd, deyildiyi kimi, xalqla hakimiyyət arasında əlaqədir və ona yol vermək olmaz ki, bu əlaqə qırılaaraq tamamilə başqa istiqamətə yönəlsin. Bir şeyi yadda saxlamaq lazımdır ki, vətəndaşların siyasi, iqtisadi və sosial hüquqlarının təmin edilməsinin qarantı hakimiyyət orqanlarının təmsil etdiyi dövletdir. Ona görə də hakimiyyətin zəifləməsinə heç bir vaxt yol vermək olmaz ki, son nəticədə o “üçüncü bölmə”nin və ya xarici kapitalın təsiri altına düşsün və yaxud dövlət sahibkarlığın inkişafına yardım göstərməsin, ona mane olsun. Daxili və xarici təhlükəsizlik sahəsində qarışıq, anarxiya hökm sürən cəmiyyətlərdə QHT ciddi təhlükə altına düşür. Həminçin, onu da yaddan çıxarmaq olmaz ki, bizim bəhs etdiyimiz açıq cəmiyyət — dövlət institutlarının, mətbuatın, özəl bölmənin və QHT — lərin qüdrətli dövlət naminə balanslaşdırılmış sistemidir. Bu dövlət daxilində balansın pozulması korruptsiya, cəzasızlıq, tiraniya, insan hüquqlarının kütləvi şəkildə pozulmasına gətirib çıxarır.

Digər tərəfdən, “üçüncü bölmə” də öz inkişafı və cəmiyyətdəki mövqelərinə görə yenə ölkə mətbuatına minnətdar olmalıdır. Bir sıra politoloqların və eləcə də qeyri-hökumət təşkilatları təmsilçilərinin etirafına görə, bu bölmə öz işinin formalaşması və inkişafına görə məhz kütləvi informasiya vasitələrinə minnətdar olmalıdır. Bu qurumları cəmiyyətdə təqdim edən, onların maram və fəaliyyətləri barədə müntəzəm məlumatlar verən də məhz media olmuşdur. Aparılan araşdırmalar göstərir ki, dövrü mətbuatın sıx şəkildə işıqlandırıldığı mövzulardan biri də “üçüncü bölmə”nin fəaliyyəti ilə bağlıdır. Azərbaycan Mətbuat Şurasının “525-ci qəzet”, “Azərbaycan”, “Yeni Müsavat”, “İki sahil”, “Bakı xəbər”, “Yeni Azərbaycan”, “Azadlıq”, “Respublika”, “İmpuls”, “Xalq qəzeti”, “Səs”, “Exo”, “Şərq”, “Paritet”, “Zerkalo”, “Palitra”, “Ekspress”, “Xalq Cəbhəsi”, “Ədalət” və s. kimi populyar qəzetlərdə 2004-cü ilin ilk 6 ayı ərzində dərc edilmiş materialların monitorinqi zamanı məlum olmuşdur

ki, onların ictimai təşkilatlar və qeyri-hökumət təşkilatlarından bəhs edən informasiyalarının sayı 19760 olub. Əlavə şərhə ehtiyac varmı?

Buradan məntiqi olaraq bir sual meydana

dana çıxır: əgər insanların şüurları indiyə kimi müzakirə obyektinə olan liberal dəyərləri, mətbuatı və “üçüncü bölmə”ni tam qəbul etməyə hazır deyilsə, hakimiyyətin fəaliyyətini inqilabi çevriliş yolu ilə dəyişdirmək lazımdır? Bizim fikrimizcə, əgər insanlar şüurlu şəkildə millətin xəşbəxtlik və firavanlığının açarı və ilkin şərtinin onların olındığını dərk etməyincə, öz ölkələrinin gələcəyi uğrunda şəhurlu və vicdanlı şəkildə mübarizə aparmayacaqlar, onda heç bir dəyişiklik şüurda inqilabla nəticələnməyəcəkdir. Yalnız bu mental bazis və kütlənin, bir də KIV-in daxili dəstəyi şəraitində açıq cəmiyyət quruculuğundan danışmaq mümkündür. Bu cəmiyyətin qapıları xarici maliyyə, ideoloji və ya digər növ müdaxilə üçün deyil, yalnız onun üzvləri və mətbuatı üçün açıq olmalıdır. Başqa sözlə deyilsə, mətbuatın təqdim və təbliğ etdiyi açıq cəmiyyət insanların siyasət naminə siyasətə sürükləyən sistem deyil, hər bir fərdin öz fikirlərini demək üçün sərəit yaratmağa və onların hüquqlarını qorumağa yönəlik humanist idealları bərqərar olduğu cəmiyyətdir. Məhz bu cəmiyyət uğrunda Azərbaycanda 1991-ci ildən başlayaraq gedən proseslər bəzən ziddiyyətli, bəzən anlaşılmaq, bəzən isə keyfiyyət etibarı ilə yeni idi.

(Ardı var)

Səhifədəki material Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında KİV-in İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun layihəsi üzrə çap olunub

Əziz MUSA

OYAN, QARDAŞ

Oyan qardaş, düşməni durub qarşıda, Gir meydana, cavabımı verginən. Taladılar bu torpağı, bu daşı, Yurd istəyir, mal istəyir hər dinən.

Vermə yada heç bir zaman meydana, Düşməninədən sən qisas al, qardaşım. Kəhərə min, qov meydanandan madyanı, Ya qazi ol, ya şəhid ol, qardaşım.

Vətən olur yurd-yuvanı qorusan, Qalanmasa sənə ocaq yanarmı? Heç bilmirəm nədi səni qorxuzan, Özgə gəlib bizə torpaq alarımı?

Bizə dörd-qəm gətirəcək bu yuxu, Gözünü aç, al qılıncı əlinə. Açı kitabı, tarixləri sən oxu, Bir gör kimlər sahib çıxıb elinə.

Oyan qardaş, günü-günə satma sən, Ötən günlər bir də geri qayıtmaz. Özüne gəl, qüssə-qəmə batma sən, Özgələrə ümid olan boy atmaz.

NEYLƏSİN

Dağlarına həsrət qalıb balası, Açılmayır bənövşəsi, lalası, Dağılıbdi yurdun qeyrət qalası, Əziz Musa ağlamanın neyləsin.

Yad yerlərdə itirmişəm özümü, Ürəyimin qalmayıbdı dözüümü, Kimə deyim söhbətini, sözüümü, Əziz Musa ağlamanın neyləsin.

Ümidlərim qartıybıdı sinəmdə, Həsrət, hicran od çatıbdı sinəmdə. Dərd cücürüb, kök atıbdı sinəmdə, Əziz Musa ağlamanın neyləsin.

Bu dünyanın namərdi çox, mərdi az, Dərdi, qəmi yuya bilmir xan Araz. Çatmır göyü bu ah-nalə, etiraz, Əziz Musa ağlamanın neyləsin.

Fərsiz qalıb mərd kişinin yerində, Haqq boğulur, çabalayır dərinə. Ana yurdu boynu bükük görəndə, Əziz Musa ağlamanın neyləsin.

GÖRƏYDİM

O yerləri qarış-qarış dolaşım, Allı-güllü yaylaqları görəydim. Dərə keçib, təpə keçib, dağ aşım, Kəhrizləri, bulaqları görəydim.

Boylanaydım köklük gözən yamaca, Dolaşaydım “Uzun dərə” boyunca. Su içəydim “Daş bulaq”dan doyunca, Bağ-bağçada şirin bari görəydim.

Kişnəyədi Diri dağda boz kəhər, Yayılardı el-obaya xoş xəbər. Mən qalxaydım Ağoğlana bir səhər, Quzeydəki dümağ qarı görəydim.

Xoş ötdəydi ömrün, günün, hər anı, Pay-püş ilə açaydım hər qapını. Dolaşaydım Daşkəsəni, Pəpini, Çərəkəndə heyva, narı görəydim.

Unutmaram o baharı, o yazı, Nə xoş idi bulaqların avazı, Kaş keçəydim gün doğmamış Arazı, Cəbrayılda Xan Çinarı görəydim.

QARDAŞ

Keçdiyin yolları ehtiyatla keç, Çoxdu bu dünyanın tələsi, qardaş. Heç zaman tələsmə, yolunu düz seç, Var neçə quyusu, cələsi, qardaş.

Adam var adamı vecinə almır, Kasıbı, fəqiri yadına salmır. Yüz dəfə deyərsən qanmır, anlamır, Yandırır adamı beləsi, qardaş.

Varlılar meydanada at çapır hələ, Bu dünya quruluş əzəldən belə. Bəzən həsrət qalır arılar gülə, Dərd-qəmdə kasıbın şələsi, qardaş.

Doğrunun bağrını oğru çatladır, Ehtiyac igitin dizin qatladır.

Aslanı, pələngi tülkü aldadır, Mənim-mənəm deyir dələsi, qardaş.

Öldürür adamı bu qüssə, bu qəm, Yoxdu gözəllərdə bir mürvət, kərəm. Əslinin ucundan alışdı Kərəm, Qalıbdı yollarda lələsi, qardaş.

YETƏR

Yalan ayaq tutar, yeriyə bilməz, Çalış aldatmasın var-dövlət səni. Paxılın, xəbəsin ürəyi gülməz, Güldürsün hər zaman məhəbbət səni.

Dəymə bir kimsənin qəlbinə heç vaxt, Sənə əl açanın tut əllərindən. Bir dəfə verilir insana həyat, Nur yağsın xeyirxah əməllərindən.

Od üstə düşəndə su da alışar, Namərdə, alçağa tutma üzünü. Başımız üstündə ruqlar dolaşar, Haqsız əməllərə yumma gözünü.

Haqqdır, ədalətdir dünyanın tacı, Dünyada qalacaq dünyanın varı. Sevgidi, qayğıdı dərindən ələci, Tanrı da unutmaz yaxşılıqları.

Fələklər göz yummaz naləyə, aha, Bir budaq üstündə min qönçə bitər. Acı göz yaşında islanan dua, Tanrı dərgahına birinci yetər.

HƏR GÖZƏL BİR SİRR QALASI

Bir nəğmədi ay işığı, Məczəzədi göy qurşağı, Gözəllərin yaraşığı, Yanaqda xaldı, qardaşım.

Tanrılıqdır tale, qismət, Ayrılıq, göz yaş, məhəbbət. Özəl gündən namus, qeyrət, Qönçəyə şaldı, qardaşım.

Həsrət olur saçlarda dən, Gözlərini tutmasın çən. Bülbüllərin ah çəkməkdən, Sənəsi aldı, qardaşım.

Hər gözəl bir sirr qalası, Hər ürək bir eşq adası, Çiçəklə arı sevdası, Pətəkdə baldı, qardaşım.

HƏSRƏTİ

Ürəyimi gəco-gündüz yandırır, Əsir qalana o torpağın həsrəti.

Sinəm üstə çalın-çarpaz dağ çəkir, O çəmənün, o yaylağın həsrəti.

Cənnət yurdum düşmənlərə qalıbdı, Bu köçkünlük məni oda salıbdı. Sevincimi əllərimdən alıbdı, Ətir saçan bağca-bağın həsrəti.

Tabım yoxdu əsən qara yellərə, Bax gözümdən axan qanlı sellərə. Məcnun kimi məni salıb çöllərə, O kəhrizin, o bulağın həsrəti.

O dağlara mən pərvanə olmuşam, İlhamımı zirvələrdən almışam. Çəşmə olur gözlərimdə hər axşam, Göy meşənin, uca dağın həsrəti.

Daha itib ayın, günün düzüümü, Sellər, sular çoxdan uyub izimi. Xəzan kimi saraldıbdı üzümü, O yarpağın, o budağın həsrəti.

DƏRD GƏLİR

Ümidim qalıbdı dərdə bükülü, Ürəyim çırpınır qəfəs içində. Külek qabağına qatıbdı külü, Həsrətdən boğulur nəfəs içimdə.

Pərvanə neyləsin alov söndübsə, Bir rəngdə görünür gözüme dünya. Əgər taleyim çərxi dönübsə, Gərək ağı deyəm özümə, dünya.

Hər ağac köttüyü köz sala bilmir, Kürəyi hər dağa söykəmək olmur. Hər adam yol açıb, iz sala bilmir, Hər sözü hər yerdə söyləmək olmur.

Dərdimi deməyə adam gəzirəm, Çıxmışam yollara əli çıraqlı. Bəzən usanıram, bəzən beziyəm, Dərd gəlir üstümə əli yaraqlı.

Dərd yaman öyrəşib deyəsən mənə, Düşüb kölgə kimi dalımcə gəlir. Hayatda həyan ol bari sən mənə, Həmdəmi olmasa adam təkləmir.

VURMA

Sıxma gözəlrimi, sıxma əzizim, Belə qəmli-qəmli baxma, əzizim. Məni od-alova yaxma, əzizim Zərif bənövşəyək boynunu burma, Mənim günahımı üzümə vurma.

Xətrinə dəymişəm, başlağa mənə, Unut canım-gözüm olub keçəni. Mən necə unuda bilərəm səni,

Yaralı ahutək dayanıb durma, Mənim günahımı üzümə vurma.

Toxunma tarıma çəkilən simə, Qıymaram batasan kədəre, qəmə. Baxışın dəyəni dilinlə demə, Sən Allah, insaf et, ay saçı burma, Mənim günahımı üzümə vurma.

Bilirəm, sözlərim səni incidir, Bilirəm, ürəyini səf bir incidir. Adın ürəyimdə lap birincidir, Mənsə olan olub, qəlbimi qırma, Mənim günahımı üzümə vurma.

BU BAĞ İKİMİZİNDİR

Bu bağ ikimizindir, Sən gülsən, mən ariyam, Bu bağın, bu bağçanın, Sevgi dolu bariyam.

Bir mələksən gülürüz, Tamaşadır o qas-göz, İnan ki, gəco-gündüz Üzü sənə sarıyam.

Qəlbim olubdu şan-şan, Həsrəti sanma asan. Qorxuram alışasan, Eşqin yanar qoruyam.

CƏBRAYIL

Dupduru bulaqların yenə coşub axırımı, Ziyarətin başında ildırımlar çıxırımı, Günəş hər gün, hər səhər camalına baxırımı Gözlərimin işığı, şirin sözüüm, Cəbrayıl, Sənsiz necə yaşayım, necə dözüüm, Cəbrayıl.

Diridə bənövşələr ətirli gül açırımı, Çərəken bağlarında şəfəqlər nur saçırımı. Ağoğlana köklüklər qaqqıldasın uçurumu, Mənim doğma diyarımı, ana yurdum, Cəbrayıl, Dağların qucağında sönməz odum, Cəbrayıl.

Necə dözüür həsrətə Xan Çinarın, Arazın, Çatırımı Tey dağına qəmli səsım, avazım. Sırıkdə səslənirimi yenə şədəfli sazım Mənim cənnət məkanım, qoynu gülsən Cəbrayıl, Qarabağ diyarında qızıl gülsən, Cəbrayıl.

Tanrının ən sevimli, ən müqəddəs torpağı, Nəğmələrin beşiyi, bülbüllərin gül bağı. Gəyən-cıdır meydana, Topçaq-qartal oylağı, Şeir, sənət ocağı, söz boxçası, Cəbrayıl, Azərbaycan elinin gül baxçası, Cəbrayıl.

Xudafərin dözüümü, söylə dərdə, kədəre, Xalqlar toxuyurmu yenə o dağ, o dərə. Hələ qurumayıb ki, Çinar, Kəhriz, Təvərə Qurbanın, Pərinin yurd-yuvası, Cəbrayıl, İgid oğul, qızların el-obası, Cəbrayıl.

Qalib hekayələr məlum oldu

Avrasiya Yazarlar Birliyinin təşkil etdiyi II Beynəlxalq Mahmud Qaşqari hekayə müsabiqəsinin birinci mərhələsi yekunlaşıb.

Tanınmış yazıçı və ədəbiyyatşünaslardan ibarət altı nəfərlik münisiflər heyəti 10 ballıq sistemlə müsabiqəyə təqdim olunan hekayələri qiymətləndirib. Münisiflər heyətinin açıqlamasına görə, müsabiqəyə 20

müəllifin 25 hekayəsi daxil olub. "Xlor" şerti adlı müəllifin "Sınaq" hekayəsi qaydalara uyğun göndərilməyindən müsabiqəyə buraxılmayıb. "Venera" şerti adlı müəllifin "Günahsız" hekayəsinin qiymətləndirilməsi isə, həcmi tələb olunanndan (3 min sözdən) iki dəfə çox olduğuna görə nəzərə alınmayıb. Beləliklə, münisiflər heyətinin hekayələrə verdiyi ballar

hesablanıb və qaliblər müəyyənləşdirilib: Birinci yer — Əjdər Ol (Arabaçı) — "Qəzənfər müəlliminin Şuşaya yürüşü" — 42 bal; ikinci yer — Pərvin (Libra) — "Günahsız yalan" — 35 bal; üçüncü yer — Varis — (Ümid Turan) — "Mariya Selesta ekipajının məhvi" — 34 bal. Müsabiqənin qaydalarına uyğun olaraq qaliblər oktyabr ayının sonundakı mükafatlandırılacaq.

Paytaxt sakinlərindən I Beynəlxalq İdman Filmləri Festivalına laqeyd münasibət

Azərbaycan paytaxtında keçirilən I Beynəlxalq İdman Filmləri Festivalına tamaşaçı biganəliyi var. Oktyabrın 9-dan etibarən "Nizami" Kino Mərkəzində start götürən festival çərçivəsində nümayiş olunan filmlərə maraq yox düşür. APA-nın əməkdaşı kinoteatrdə məhz bu cür vəziyyətin şahidi olub.

Əslində təkcə bu faktı qeyd etmək real vəziyyəti göz önünə gətirməyə kifayət edir. Biz orada olduğumuz vaxtda (saat 15.00-da) festival çərçivəsində film göstərilməzə zəhmət əvəzi olaraq, onların da 4-ü jurnalist idi...

Səhər saat 10:00-dan nümayiş olunan idman filmlərinin heç birində zal 20 faizdən artıq dolmur. Tamaşaçıların azlığı səbəbindən hətta bəzi filmlərin saatının dəyişdirildiyini və vaxtın uzadıldığını da öyrəndik. Nəzərə alsaq ki, festivalın bütün filmlərinə baxış pulsuzdur, bu hal heç də ürəkəncə deyil. Əslində bu hal Bakıda ənənəvi keçirilən bir çox beynəlxalq musiqi festivallarında da müşahidə edilirdi. Televiziya və mətbuat bu festivallara bərdə daha geniş məlumat verməlidir".

Nazir mətbuatı günahlandırsa da, görünən odur ki, təşkilatçılar tərəfindən festivala bağlı lazımı təbliğat-təşviqat işləri aparılmayıb, paytaxt sakinlərinin Bakıda I Beynəlxalq İdman Filmləri Festivalının təbliğat-təşviqat işləri yetərli səviyyədə olmayıb. Çünki istər ictimaiyyətin, istərsə də şəhərin mərkəzi, insanların sıx olduğu küçələrdə bu festivala bağlı billboard və ya xüsusi plakatlar nəzə-

rə çarpmır. Hazırda Bakıda, "Park Cinema"da davam Avropa Film Festivalı ilə müqayisədə bu festival tamaşaçı sardın geridə qalır. Avropa Film Festivalında nümayiş olunan filmlərə xüsusi maraq hiss olunur. Hətta festival üçün nəzərdə tutulan pulsuz biletlər bir neçə gün əvvəldən qurtarıb. Sözsüz, bu nəticənin əldə olunması həm də yüksək səviyyəli təbliğatla bağlıdır. Paytaxtın hər bir sakinini Avropa Film Festivalının təşkilatçıları xəbərdar etsinlər. Avropa Film Festivalına marağa bənzər, nazirlik rəsmi deyib ki, bu festivalda bədii film nümayiş olunur, lakin idman mövzusunda səmədli maraq o qədər də geniş yayılmayıb: "Bədii filmlərdə bədii kinoya marağın fərdi olduğu məlumdur. Bunlar ayrı-ayrı şeylərdir. Bu indi yaranmayıb, hər zaman belə olub. Sözsüz, biz bilirdik ki, Avropa bədii filmlərinə həvəs idman mövzusunda səmədli filmlərə olan marağdan çox olacaq". Y.Şeyxov mədəniyyət və turizm naziri Əbülfəs Qarayev üçün hansı addımların atılmasını öyrənmək məqsədilə mədəniyyət və turizm naziri Əbülfəs Qarayevə müraciət etdik. Nazir bu cür festivallara tamaşaçının gəlməsinin günahını yerli KİV-də görür: "Bu sualı mən sizə verməydim. Televiziya və mətbuat bu festivallara bərdə daha geniş məlumat verməlidir".

Nazir mətbuatı günahlandırsa da, görünən odur ki, təşkilatçılar tərəfindən festivala bağlı lazımı təbliğat-təşviqat işləri aparılmayıb, paytaxt sakinlərinin Bakıda I Beynəlxalq İdman Filmləri Festivalının təbliğat-təşviqat işləri yetərli səviyyədə olmayıb. Çünki istər ictimaiyyətin, istərsə də şəhərin mərkəzi, insanların sıx olduğu küçələrdə bu festivala bağlı billboard və ya xüsusi plakatlar nəzə-

rə çarpmır. Hazırda Bakıda, "Park Cinema"da davam Avropa Film Festivalı ilə müqayisədə bu festival tamaşaçı sardın geridə qalır. Avropa Film Festivalında nümayiş olunan filmlərə xüsusi maraq hiss olunur. Hətta festival üçün nəzərdə tutulan pulsuz biletlər bir neçə gün əvvəldən qurtarıb. Sözsüz, bu nəticənin əldə olunması həm də yüksək səviyyəli təbliğatla bağlıdır. Paytaxtın hər bir sakinini Avropa Film Festivalının təşkilatçıları xəbərdar etsinlər. Avropa Film Festivalına marağa bənzər, nazirlik rəsmi deyib ki, bu festivalda bədii film nümayiş olunur, lakin idman mövzusunda səmədli maraq o qədər də geniş yayılmayıb: "Bədii filmlərdə bədii kinoya marağın fərdi olduğu məlumdur. Bunlar ayrı-ayrı şeylərdir. Bu indi yaranmayıb, hər zaman belə olub. Sözsüz, biz bilirdik ki, Avropa bədii filmlərinə həvəs idman mövzusunda səmədli filmlərə olan marağdan çox olacaq". Y.Şeyxov mədəniyyət və turizm naziri Əbülfəs Qarayev üçün hansı addımların atılmasını öyrənmək məqsədilə mədəniyyət və turizm naziri Əbülfəs Qarayevə müraciət etdik. Nazir bu cür festivallara tamaşaçının gəlməsinin günahını yerli KİV-də görür: "Bu sualı mən sizə verməydim. Televiziya və mətbuat bu festivallara bərdə daha geniş məlumat verməlidir".

Nazir mətbuatı günahlandırsa da, görünən odur ki, təşkilatçılar tərəfindən festivala bağlı lazımı təbliğat-təşviqat işləri aparılmayıb, paytaxt sakinlərinin Bakıda I Beynəlxalq İdman Filmləri Festivalının təbliğat-təşviqat işləri yetərli səviyyədə olmayıb. Çünki istər ictimaiyyətin, istərsə də şəhərin mərkəzi, insanların sıx olduğu küçələrdə bu festivala bağlı billboard və ya xüsusi plakatlar nəzə-

Bakıda beynəlxalq caz festivalı oktyabrın 16-da başlayacaq

Oktyabrın 16-dan 25-dək Bakıda Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi və Azərbaycan Mədəniyyət Fondu tərəfindən birgə təşkilatçılığı ilə ənənəvi Beynəlxalq Caz Festivalı keçiriləcək.

Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin mətbuat xidmətindən 525.az- a bildirdik ki, festivalın davam edəcəyi 10 gün ərzində Heydər Əliyev Sarayında, Müslüm Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasında, Bakı Caz Mərkəzində, Beynəlxalq Muğam Mərkəzində dünyanın tanın-

mış caz ustaları və qrupları, Azərbaycan musiqiçiləri çıxış edəcəklər.

Festivalda Mayk Stern (ABŞ), Qonzalo Rubalkaba (Kuba-ABŞ), Qlen Miller Caz Orkestri, Karmen Souza (Portuqaliya), Aleksandr Maşin (Rusiya), H30 qrupu (İsveçrə), Luçiano Biondini (İtaliya), Grzegorz Karnas (Polşa), "Breeze of caucasus" triosu (Gürcüstan), "Kool and the Ganq" qrupu (ABŞ), Esra Dalfidan (Hollandiya), Vyacheslav Qryaznov (Rusiya), Salman Qəmbərov, Rain Sultanov, İsfar

Sarabski, Emil Əfrasiyab, Natiq Şirinov, Tünzalə Ağayeva, Fətiq Cabbarov, Əfqan Reşul, Elçin Şirinov, Zaur Mirzəyev, Xalq artisti Yalçın Adıgözəlovun rəhbərliyi altında Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestri və Əməkdar artist El-nur Kərimovun rəhbərliyi etdiyi "Buta" kamera xoru və digər çalıcıları çıxış edəcəklər.

Festivala "Mədəniyyət" kanalı, 106 FM, day.az saytı və "Jazz dünyası" jurnalı informasiya dəstəyi verirlər.

GÜNEL

"Nizaminin ariyası" Ramil Qasimovun ifasında

Azərbaycanlı vokalçı Ramil Qasimov Azərbaycanın görkəmli şairi Nizami Gəncəvinin 870 illiyi ilə əlaqədar "Nizami" operasından Nizaminin ariyasını lentə yazdırıb.

R.Qasimovun dediyinə görə, Əfrasiyab Bədəlbəylinin 1941-ci ildə yazdığı unudulmuş "Nizami" operasından Nizaminin ariyasını maestro Niyazinin adı daşıyan Azərbaycan Televiziyası və Radiosunun Simfonik orkestri ilə lentə alırdı.

Dirijor əməkdar incəsənət xadimi Azad Əliyev və ölkə rejissoru Faiq Babayevdir: "Ölkə rəhbəri

cənab prezidentin dahi Nizami Gəncəvinin 870 illiyi ilə əlaqədar sərəncamı hər bir yaradıcı in-

sarı, o cümlədən də məni sevindirir. Öhdəmə düşən və bacardığım qüvvədə böyük şairə hörmət və ehtiram əlaməti olaraq 870 illiyi ilə əlaqədar bu ariyanı lentə almaq qərarına gəldik".

Bundan əlavə, görkəmli bəstəkar Niyazi adına simfonik orkestrlə vokalçı Ramil Qasimovun maestro Niyazinin 100 illiyi ilə əlaqədar dirijor Azad Əliyevlə qızğın məşqlər edir. Yeni buraxılacaq CD topluda maestro Niyazinin adı daşıyan AzTV-nin Simfonik orkestrinin müşayiəti ilə Azərbaycan və Qərbi Avropa əsərləri yazılacaq.

"Ana qaz" tamaşası "Biz teatri sevirik" layihəsində

Oktyabrın 12-də Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrında "Biz teatri sevirik" layihəsi çərçivəsində Xalq şairi Rəsul Rzanın "Ana qaz" tamaşası nümayiş etdiriləcək.

ADGTT-nin mətbuat xidmətindən verilən məlumatla bildirilib ki, tamaşanın teatr kollektivi, Azərbaycan Universiteti, Azərbaycan İctimai-Siyasi Universitetinin və digər qurumların nümayəndələri ilə yanaşı, valideyn himayəsindən

məhrum uşaqlar və aztəminatlı ailələrin övladları izləyəcəklər.

Sevgini, xeyirxahlığı, mehribanlıq, yaqını tövssüm etdirən "Ana qaz" alleqorik dramı ehtiva etdiyi məziyyətləri ilə böyük tərbiyəvi əhəmiyyətlə malikdir.

Tamaşanın quruluşçu rejissoru və səhnələşdirəni Nicat Kazımov, quruluşçu rəssamı Mustafa Mustafayev, musiqi tərtibatçısı Fəxrəddin Düniamalyev, rejissor assistenti

Manaf Dadaşovdur.

Səhnə əsərində rolları aktyorlar Nicat Kazımov, Kəmalə Hüseynova, Elnur Kərimov, Sevinc Məhrəliyeva, Zümrüd Quliyeva, Anar Səfiyev, Asya Atakıyeva, Günel Məmmədova, Təhminə Məmmədova, Vüsal Məhrəliyev, Mehriban Hüseynova, Elşən Şıxəliyev, Ceyhan Məmmədov, Manaf Dadaşov canlandıracaqlar.

GÜNEL

Kamal Abdullanın "Labirint"i

Mətanət VAHİD

İnkərolunmaz faktdır ki, sağlam ədəbi tənqid ədəbi prosesin inkişafına tökən verir. Son illər nəsrimizdə roman bəzi yarımadı kimi, həm də hekayə axını mövqəddir. Ədəbi tənqid irihəcmli əsərlərə yanaşı, kiçik janrdə ərsəyə gəlmiş mətnlərə də biganə qalmır. Bu baxımdan Kamal Abdullanın "Labirint" adlı hekayələr toplusu da diqqətimizi cəlb etdi.

Başlanğıcını rəvayət, nağıl kimi folklor janrlarından alan hekayə epik növün yazılı ədəbiyyatdakı digər janrlarından həcminə görə olduğu kimi, çəkilmiş və operativliyinə görə də seçilir. Yığcam formaya malik hekayə janrında uğurlu mətn yazmaq heç də hər yazara nəsihət olmur. İstər Azərbaycan, istərsə də dünya ədəbiyyatının təcrübəsi sübut edir ki, sənət əsərinin həyətləndirilməsində həcm meyar deyil. Müasir hekayəçilik klassik ənənələrə bağlı olmaqla yanaşı, həm də ideya-məzmun rəngarəngliyi, forma müxtəlifliyi baxımından yeni orijinal xüsusiyyətlərə malikdir.

K. Abdullanın "Labirint" toplusundakı hekayələri oxuyarkən hər şeydən əvvəl, belə bir qənaətə gəlinir: insan dünyaya göz açandan öz ömür hekayəsini yaşamağa başlamır, hər bir hekayətin başlanğıcı çox-çox illər, əsrlər öncə onun əcdadları tərəfindən qoyulmuşdur. Və hər yeni doğulan insanın ömrü sadəcə o hekayəti davam etdirir. İnsan genetik kodlarla keçmişinə, keçmişinin keçmişinə bağlıdır və istəməsə də, öz həyatına bu kodları daşıyır. Başlanğıc haqqında nə qədər əfsanələr, rəvayətlər uydurulsada da, bütün bunlar insanın xəyal gücünə dayanır. O zaman nədən hər kəs öz keçmişini, başlanğıcını, haqiqətini, xəyalını uydurmasın?!

"Labirint" müəllifini həmişə başlanğıc cəlb edir. Müəllif iş stolu arxasında əyləşib uzaqlara — lap əvvələ, dünyanın, həyatın başlanğıcına baxır və nəinki baxır, bu günkü yaşamını dəyərləndirərək illərdən olan insanın keçmişini yadırlar. "Labirint"dəki hekayələrin bəzilərinə mif, bir qismində xəyal və illüziya, digərlərində yuxu elementləri hadisələr arxasında çəkilir aparır. Oxucu hər hekayədə qarşılaşdığı zaman və başını sındıran sualları bələdçiliyi ilə çox vaxt sonsuzluğa aparın yola — labirintə gedib çıxır. Ha dönüb-dolanır, konkret bir cavab tapa bilmir; Əhməd müəllimin ("Kamera teatri") son cavabları kimi, "Ola da bilər, olma da", — deyər namüəyyənlilik içində qalır. İnsan axı yuxuda da yaşaya bilər, niyə də yox? Sevmediyin, sənə aid olmayan və sənə aid olmadığın bir dünyanı istəmirsən, öz dünyanı yarat, xəyal gücünə, hətta qüvvənə yetir, lap əməlinlə. Yeter ki, istə, Əhməd müəllim xəyal etdiyi dünyada yaşadığı kimi, firon İ Psammətiş də ("Çəngəl çiçəyi") yaşamaq istədiyi yeganə məkanın yuxuları olduğunu deyir.

Paralel dünya modeli Kamal Abdullanın romanlarından olduğu kimi, hekayələrindən də əsas xətt kimi keçir; müəllifin həcmindən, janrından asılı olmayaraq, bütün əsərləri sanki birlikdə böyük bir eposdur və üslubi xüsusiyyətlərinə, bədii-fəlsəfi dəyərinə, şərti-metaforik elementlərinin təbiiyyətinə görə, biri digərini tamamlayır. Sanki müəllifin bir əsərinin qəhrəmanı divarı aşaraq başqa bir əsərinə qonaq gəlir, bir hekayədə meydana çıxan ideyadan başlanğıc götürüb digərində istiqamətini bir az da dəqiqləşdirir. Topladakı hekayələrin əksə-

riyyəti yaşadığımız və gerçək hesab etdiyimiz dünyaya paralel olaraq başqa dünyaların mövcudluğuna nəinki işarə, hətta təkiddir. Və müəllif oxucunu bu paralel dünyalar arasında qırılmaz əlaqənin mövcudluğuna inandırır bilir. Düşünülən insan dərək edir ki, həyatında baş verən ən təsadüfi hesab olunacaq epizod belə əslində təsadüf deyil; yuxu da, xəyal da, mif də bəzən yaşanmaların, bəzən isə yaşanmaq arzusunun əksi, aynasıdır.

Az qala bir romanın yükünü daşıyan "Labirint" hekayəsində Ariadnanın sevgilisi Teseyi vəhşi Minotavrı dəyüşə yola salarkən dönə-dönə xatırladığı sözlər ("Kələfin ucunu itirmə") həm də müəllifin oxucuya verdiyi mesajdır: "kələfin ucunu itirmə ha, yoxsa bu hekayə-labirintində azıb-qalarsan, lap elə həyatın içində də." Ölümsüzlük, əbədiyyət, sonu olmayan, bitib-tükənməyən hisslər və o cümlədən, sevgi çıxışı olmayan — pəncərəsiz, qapısız bir binadır; çıxmaq istəyəndə dalana dırənir. Düşmədən öncə düşülmək lazım idi. Ayrı-ayrı adlarla müxtəlif cismilərdə dünyaya gələn iki ruh əvvəlcə sevgisi ümmən olan, sonralar yavaş-yavaş bu birləşmədən bəzən, usanan və hətta yollarını ayıran insanlarda yaşayır. Ölümsüz köşeyə əbədi həyatdan bezdiyi kimi, sevgisini zorla, düşünlümlü şəkildə müxtəlif zaman və insanlarda dövr etdirən adamlar da bu duyğulardan usanırlar. Detektiv qatı ilə oxucuda bir az da maraq oyadan hekayədə sevgi-əbədiyyət qazanmaq üçün cinayət yolunu seçən cütlüklər məhz bu faciənin səbəb olduğu görüş nəticəsində rastlaşırlar, yəni birləşib bərabər yaşayırlar. Bu təlsimi Vaqif qırır; Qətibə yenidən qovşmaları üçün açar sözü onun dilindən eşitməyi nə qədər arzulusada da, Vaqif düşünlümlü-daşınır və Dürdandan seçir. Beləliklə, labirintdən azad olmanın yolu tapılır — ora daxil olmaq. Kələfin ucu göylərin yeddinci qatında əylənən, insanın taleyinə yazılmış qismət gözgözü-rümməz bir əl tərəfindən yavaş-yavaş açılan kələfdir elə. Cinayət, bəzən xəyanət hesabına o qisməti dəyişməyə çalışanda kələfin ucu itir, insanın yolu dalana dırənir.

Dünyanın fəlsəfi dərkinə yönəlmiş konseptual-bədii yanaşma, sivilizasiyalararası paralellər və fərqlərin təsviri, mifoloji və folklor elementlərinin özünəməxsus duyumu bütövlükdə K. Abdulla nəsrinin üçün olduğu kimi, hekayələri üçün də xarakterikdir. Müəllifin yaratdığı paralel dünya modeli zaman və məkan fəvqündəki alternativ gerçəkliklərə söykənən bir aləmdir. Əsərlərdə dünya içində dünya yaratmaq üçün yazar əksər hallarda retrospektiv elementlərə, arxetiplərə müraciət edərək mətn içində mətn yadırlar. Hekayənin mətni özündən öncəki mətnlə, bu halda miflə, bir növ, dialoqa girir. K. Abdullanın hekayələri intellektual oxucu üçün əsl töhfədir, lakin "Labirint" hekayəsinin sonunda sanki müəllif qeyri-intellektual auditoriyanın da qeyd-nə qalaraq əsəri ağır konsistensiyadan məhrum edib sadələşdirir və sonluğa ənənəlişli dillə izah edir, oxucuya müraciət edərək əsərin ideyasını 3 punktla açıqlayır.

Söz sənəti özünün elə bir mərhələsinə yetişib ki, gerçəkliyi olduğu kimi əks etdirən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik çalarlarla zənginləşdiyi, oxucunu dalınca çəkilən cıxmazlara salan əsərlər daha oxunaqlı və maraqlıdır. Müəllifin mifik və tarixi dünyaduyumunun interpretasiyası ilə fantastik hadisələri bir araya gətirdiyi "Dəvə yağı" hekayəsində Yaradının yaratdığı qəribə ilahəni təsvir edən əsərlər oxucuda bir o qədər maraq doğurur. Hadisələrin mistik ç

